

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024

Sisälllys

1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1	Maakuntajohtajan katsaus	4
1.2	Kuntayhtymän hallinto	6
1.3	Etelä-Karjalan nykytila ja kehitysnäkymät.....	8
1.4	Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa	14
1.5	Kuntayhtymän henkilöstö	15
1.6	Muut ei-taloudelliset asiat.....	16
1.7	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	16
1.8	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	17
2	Selonteko kuntayhtymän valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	18
3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	20
3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	20
3.2	Toiminnan rahoitus	21
4	Rahoitusasema	22
5	Kokonaistulot ja kokonaismenot.....	23
6	Tilikauden tuloksen käsittely	24
7	Toteutumisvertailut	25
7.1	Talousarvion toteutuminen.....	25
7.2	Vaikuttava ja kestävä elinvoimatyö.....	25
7.3	Pidetty ja houkutteleva työpaikka.....	30
7.4	Arvostettu osaja, edunvalvoja ja yhteistyökumppani.....	31
8	Tilinpäätöslaskelmat	34
9	Tilinpäätöksen liitetiedot.....	37
9.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	37
9.2	Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	37
9.3	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	37

9.4	Tasetta vastaavia koskevat liitetiedot	38
9.5	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	39
9.6	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	39
9.7	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	40
10	Luettelot ja selvitykset	41
10.1	Luettelo kirjanpito kirjoista ja tositteiden lajeista	41
11	Allekirjoitukset ja merkinnät.....	43
11.1	Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset	43
12	Liitteet	44
12.1	Luottamushenkilöorganisaatio	44
12.2	Henkilökunta	48
12.3	Tavoitteet, mittarit ja toteuma.....	49

1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Maakuntajohtajan katsaus

Alueiden kehitystä kuvaavat, kenties kovimmat mittarit ovat väkimäärän ja työpaikkojen kehitys. Vuosi 2024 Etelä-Karjalassa osoitti, että jo lähes vääjäämättömänä pidetty kehityskulku väestökehityksestä voi muuttua. Tämä vahvistaa uskoa sille, että myös työpaikkoja on luotavissa, kun tehdään kasvua tukevia toimia.

Etelä-Karjalan väkiluku laski 2010-luvun loppupuolella jopa noin 1000 henkilön vuositahtia. Vuonna 2024 väki väheni enää 33 henkilöllä. Tulos on paras vuoden 1990 jälkeen. Vuonna 1990 Etelä-Karjalan väkimäärä kasvoi muutamalla henkilöllä, mutta vuodesta 1980 lähtien miinusta on tullut vuosittain vähintään 100 henkilön verran.

Väestökehitys nojaa vahvasti maahanmuuttoon ja Lappeenrannan kasvuun maahanmuuton ansiosta. Maahanmuuton kasvu selittyy ainakin osittain oppilaitostemme kansainvälistymisellä. Korkeakoulut kasvavat, ja myös ammattiopistoon saapuu maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita, joilla osalla on mukana myös perheitä. Lähes joka kymmenes eteläkarjalainen on tänä päivänä vieraskielinen.

Positiivista väestökehityksessä on myös se, että myös pienempien kuntien muuttotilastot ovat vuosien saatossa kaunistuneet. Maakunnan yhdeksästä kunnasta kahdeksan oli vuonna 2024 muuttovoittoisia, ja neljä kuntaa ylsi muuttovoittoiseksi myös kotimaan muuttoliikkeessä.

Työllisyystilanne jatkui heikkona. Vientiteollisuuden kysyntä on ollut edelleen vaisua, ja lomautukset ovat jatkuneet eri aloilla. Joulukuussa 2024 työttömyysaste oli 14,7 prosenttia. Etelä-Karjalan työllisyysalue isäntäkuntanaan Lappeenranta aloitti työnsä haastavissa olosuhteissa vuoden 2025 alussa.

Valtiontalouden vaikea tilanne heijastuu aluekehityksen määrärahoihin ja leikkauksina muun muassa ammatilliseen koulutukseen. Syksyllä 2024 valtioneuvosto myönsi kuitenkin Etelä-Karjalaan tarpeelliset neljä miljoonaa euroa rakennemuutosrahoitusta etenkin Imatran seudun vaikean tilanteen hoitoon. Valtioneuvoston kanslian käynnistämää itäisen Suomen ohjelmaa valmisteltiin vuoden aikana, mutta sitoumuksia uudesta rahoituksesta se on tuomassa ilmeisen vähän.

Euroopan Unionilta tukea on herunut EU:n itärajan valvontaan, mutta ei itärajan alueen kehittämiseen. EU-vaikuttaminen on pitkäjänteistä ja asiat ovat edenneet kuitenkin oikeaan suuntaan ajatellen vuonna 2028 alkavaa ohjelmakautta, josta komissio avaa suuntaviivoja vuoden 2025 aikana.

Etelä-Karjalan liitto on jatkanut aluetalouden uudistumista tukevaa työtä ohjaamalla aluekehitysvaroja aloille, joihin Etelä-Karjalassa on erityisosaamista ja joista voi syntyä tulevaisuuden työpaikkoja.

Etelä-Karjalan liitto kohdensi miljoonaluokan rahoituksen muun muassa biomateriaalien osaamiskeskukseen LAB-ammattikorkeakoululle. Tällä panostuksella haluamme varmistaa, että Etelä-Karjalaan syntyy myös jatkossa korkean jalostusarvon tuotantoon tähtäviä biotalouden yrityksiä. Etelä-Karjalan liitossa on parhaillaan valmistelussa maakuntakaava, jolla luodaan maankäytöllisesti edellytyksiä muun muassa teollisten yritysten investoinneille eri puolilla Etelä-Karjalaa.

Edunvalvonnassa on painotettu Karjalan radan merkitystä vientiteollisuuden kilpailukyvyille. Syksyllä 2024 maan hallitus linjasi 90 miljoonan euron panoksesta Karjalan rataa, mutta sillä ei vielä Luumäen ja Joutsenon välistä kaksoisraidetta rakenneta. Lisäpanostuksia siis vielä tarvitaan.

Venäjänsä hyökkäyssodan vaikutukset ovat näkyneet konkreettisesti Etelä-Karjalan liiton toiminnassa. Hallintoviranomaisen tehtävät rajat ylittävän yhteistyön ohjelmassa ovat vähentyneet ja saatetaan loppuun vuoden 2025 aikana. Rajaohjelmassa työskennelleen henkilöstön määrää on jouduttu supistamaan tuotannollisista ja taloudellisista syistä, sillä EU-rahoitus ohjelmatyöhön päättyi syksyllä 2024 ja kansallinen rahoitus vuoden 2025 lopussa.

Haastavina aikoina koetellaan asukkaiden henkistä kriisinsietokykyä. Negatiivisen uutisvirran aikana haluamme Etelä-Karjalan liitossa nostaa esille maakunnan onnistumisia ja huomioida ansioituneita maakunnan kehittäjiä. Vuoden 2024 aikana luotiin konsepti Etelä-Karjala-palkinnolle, ja palkinto luovutettiin ensimmäistä kertaa Etelä-Karjalan maakuntapäivän yhteydessä musiikin moniottelijalle, Seppo Äikkäälle.

Erlaisilla tapahtumilla luodaan yhteisöllisyyttä ja ylpeyttä omasta maakunnasta. Kotkaniemi-säätiön ja Luumäen kunnan kanssa järjestetty Kotkaniemi-foorumi sai jälleen laajan mediahuomion. Etelä-Karjalan liiton aktiiviset työntekijät ovat olleet edesauttamassa myös kulttuuri- ja urheilugaalan syntymistä Etelä-Karjalaan.

Kuluva valtuustokausi on eletty poikkeuksellisena aikana. Sen taakse ei ole kuitenkaan menty, vaan töitä on tehty kunnianhimoisesti tulevaisuuteen kurkottaen hyvässä yhteistyössä. Haluankin kiittää Etelä-Karjalan liiton luottamushenkilöitä ja työntekijöitä! Olemme toimineet joukkueena, joka pystyy selättämään vaikeatkin ajat. Uskon, että vaikeat ajat kääntyvät vielä maakunnan voitoksi kovalla työllä, osaamisella ja eri voimavarat yhdistämällä.

Satu Sikanen
Maakuntajohtaja

1.2 Kuntayhtymän hallinto

Kaikissa jäsenkunnissa vuoden 2023 lopulla hyväksytty päivitetty perussopimus tuli voimaan 1.1.2024. Liiton käytännön toimintaa ohjaava maakuntavaltuuston hyväksymä hallintosääntö päivitettiin viimeisimmän kerran vuoden 2024 alkupuoliskolla ja astui voimaan 1.6.2024.

Maakuntavaltuusto

Jäsenkuntien kunnanvaltuustot valitsevat maakuntavaltuustoon toimikauttaan vastaavaksi ajaksi yhden jäsenen jokaista alkavaa 5 000 asukasta kohti. Maakuntavaltuustossa on yhteensä 28 jäsentä ja sen kokoonpano ryhmittäin on seuraava:

- Suomen Sosialidemokraattinen puolue 7 paikkaa
- Kansallinen Kokoomus 7 paikkaa
- Suomen Keskusta 6 paikkaa
- Perussuomalaiset 5 paikkaa
- Vihreä liitto 2 paikkaa
- Suomen Kristillisdemokraatit 1 paikka

Maakuntavaltuuston puheenjohtajiston vuonna 2024 muodostivat:

- Puheenjohtaja Suna Kymäläinen, SDP
- 1. varapuheenjohtaja Ari Torniainen, KESK
- 2. varapuheenjohtaja Heikki Järvenpää, KOK

Maakuntavaltuusto kokoontui vuonna 2024 kaksi (2) kertaa.

Maakuntahallitus

Maakuntavaltuusto valitsee maakuntahallitukseen kahden vuoden toimikaudeksi yhdeksän (9) jäsentä. Maakuntahallituksen kokoonpano ryhmittäin on seuraava:

- Suomen Sosialidemokraattinen puolue 3 paikkaa
- Kansallinen Kokoomus 2 paikkaa
- Suomen Keskusta 2 paikkaa
- Perussuomalaiset 1 paikka
- Vihreä liitto 1 paikka

Maakuntahallituksen puheenjohtajiston vuonna 2024 muodostivat:

- Puheenjohtaja Jukka Kopra, KOK
- 1. varapuheenjohtaja Niina Malm, SDP
- 2. varapuheenjohtaja Jani Mäkelä, PS

Maakuntahallitus kokoontui vuonna 2024 yksitoista (11) kertaa.

Tarkastuslautakunta

Maakuntavaltuusto asettaa toimikauttaan vastaaviksi vuosiksi tarkastuslautakuntaan viisi (5) jäsentä. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ryhmittäin on seuraava:

- Suomen Sosialidemokraattinen puolue 2 paikkaa
- Kansallinen Kokoomus 1 paikka
- Suomen Keskusta 1 paikka
- Perussuomalaiset 1 paikka

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajiston vuonna 2024 muodostivat:

- Puheenjohtaja Sanna Koskenranta, SDP
- Varapuheenjohtaja Ismo Harju, KESK

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2024 seitsemän (7) kertaa.

Maakunnan yhteistyöryhmä

Maakuntahallitus asettaa maakuntavaltuuston toimikaudeksi maakunnan yhteistyöryhmän, jossa on oltava kattavasti edustettuina maakunnan kehittämisen kannalta keskeiset tahot. Yhteistyöryhmässä oli vuoden lopussa 21 jäsentä, asiantuntijajäseniä ja liiton henkilökuntaa.

Maakunnan yhteistyöryhmän puheenjohtajiston vuonna 2024 muodostivat:

- Puheenjohtaja Jukka Kopra
- 1. varapuheenjohtaja Niina Malm
- 2. varapuheenjohtaja Satu Mäkelä
- 3. varapuheenjohtaja Tarja Vahtokari

Maakunnan yhteistyöryhmä kokoontui vuonna 2024 kolme (3) kertaa.

Henkilöstöorganisaatio

Etelä-Karjalan liitolla on toimisto, jota johtaa maakuntajohtaja. Toimisto on jaettu vuoden 2024 alusta kahteen yksikköön: Hallinto ja kehittämisspalveluiden ja Elinvoimapalveluiden yksiköihin.

Viraston johtoryhmän muodostavat maakuntajohtaja, yksiköiden päälliköt, viestintäpäällikkö, johtava asiantuntija, aluekehittämisspäälliköt, aluesuunnittelupäällikkö, yhteyspäällikkö, ohjelmakoordinaattori, assistentti ja henkilöstön edustaja.

Tilivelvolliset, yksiköiden päällikköinä toimivat, viranhaltijat ovat:

- maakuntajohtaja Satu Sikanen
- hallinto- ja kehittämissjohtaja Olli Seppänen
- elinvoimajohtaja Kirsi Vainio 15.1.2024 alkaen

1.3 Etelä-Karjalan nykytila ja kehitysnäkymät

Väestönkehitys

Väestön määrän trendi on Etelä-Karjalassa ollut vähenevä jo vuosikymmenien ajan. Vuoden 2024 lopussa Etelä-Karjalassa asui 125 129 henkeä, ja väkiluvun muutos edelliseen vuoteen oli -0,03 %. Etelä-Karjalan väkimäärän kehitys on tasapainottunut viimeisen parin vuoden aikana merkittävästi lisääntyneen maahanmuuton ansiosta. Taipalsaarta lukuun ottamatta kaikki Etelä-Karjalan kunnat ovat muuttovoittoisia - Parikkala, Ruokolahti, Lemi ja Luumäki myös kotimaan muuttoliikkeessä. Syntyvyys on edelleen alhaisella tasolla, mikä vie luonnollisen väestökehityksen edelleen vahvasti miinukselle.

Tilastokeskuksen lokakuussa 2024 julkaiseman väestöennusteen mukaan maahanmuutto tukee positiivista väestönkehitystä koko maan tasolla. Etelä-Karjalassakin maahanmuutto on viime vuosina ollut voimakasta, mutta se ei ennusteen mukaan onnistu oikaisemaan vaikeaa luonnollista väestönkehitystä ja heikkoa maan sisäistä muuttoliikennettä. Väestönkehitys on maakuntien vertailussa viidenneksi heikointa. Rajaseutuna ja kansainvälisenä yliopistomaakuntana Etelä-Karjalassa on kansallisessa vertailussa merkittävästi vieraskielisiä eli 8,4 % väestöstä, mikä on viidenneksi eniten maakunnista. Etelä-Karjalassa asuu merkittävä venäjänkielinen vähemmistö. Geopoliittinen tilanne ja rajasulut sekä koulutusratkaisut muuttavat tulevaisuusnäkyymiä tämän ryhmän osalta.

Maakunnan väestöllinen huoltosuhde on yli 70,6 (2023), mikä on toiseksi paras itäisessä Suomessa (Pohjois-Savossa alle 70). Kuitenkin kuntatasolle porauduttaessa huoltosuhteessa on merkittäviä eroavaisuuksia. Vähenevä ja vanheneva väestö ennakoit kehittämishaasteita myös tuleville vuosille. Väestökehityksen vaikutus maakunnan kehittämisen reunaehtoihin on merkittävä uusiutuvuuden ja talouden dynamiikan näkökulmasta.

Kestävä elinvoima ja investoinnit

Etelä-Karjala on teollisuusmaakunta, jossa teollisuuden rooli aluetaloudessa on poikkeuksellisen iso. Ala on isoin sekä yritysten henkilöstön että liikevaihdon mittareilla. Alueella on luonnonvarojen jatkojalostusta ja teknologiateollisuutta, erityispiirteensä kansainvälisesti merkittävä metsäteollisuuden keskittymä. Venäjän sota Ukrainassa ja siihen liittyvät pakotteet vaikuttavat Etelä-Karjalassa merkittävästi elinkeinoelämän toimintaympäristöön. Itäraja on ollut täysin suljettuna joulukuusta 2023 alkaen. Meneillään on useita prosesseja, joiden kautta pyritään tunnistamaan uusia mahdollisuuksia investointien ja taloudellisen toimeliaisuuden vauhdittamiseen alueella. Etelä-Karjala on esimerkiksi kiinnostunut toimimaan pilottina erityistalousalueelle, jota arvioidaan osana Itäisen Suomen ohjelman toimia.

Viime aikoina vaikeuksia on tuottanut erityisesti puuraaka-aineen hankinta, mutta toisaalta myös globaalit kysyntäsuhdanteet. Myös teollisuuteen ja vientiin liittyvät alat, kuten logistiikka, ovat kärsineet. Rakentamisen ala ja ammatit ovat ahdingossa, kuten muuallakin Suomessa. Maakunnan vihreään siirtymään liittyville teollisille toimijoille viimeaikaiset ilmastotoimet ja myös energiakriisi ovat puolestaan luoneet uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Yrityskauppoja on tehty ja laajennuksia suunnitteilla teknologiateollisuudessa. Avoimen sektorin osuus maakunnan työpaikoista oli 67,2 % (2022). Suuria julkisia työnantajia maakunnassa ovat muun muassa Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Lappeenrannan kaupunki sekä LUT-yliopisto ja LAB-ammattikorkeakoulu. Kuntien taloustilanne tuottaa

paineita julkisen sektorin rekrytointeihin, ja kaikkia eläköitymisen seurauksena vapautuvia tehtäviä ei täytetä.

Lokakuussa 2024 työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Etelä-Karjalassa 12,8 % (koko maassa 10,6 %). Joulukuussa työttömyysaste oli kohonnut jo 14,7 prosenttiin. Kunnittain tarkasteltuna korkein työttömyysaste on Imatralla (18,7 %) ja matalin Taipalsaarella (10,9 %). Avoimien työpaikkojen määrä laski vuoden takaisesta. Nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys ovat edelleen kasvussa.

”TE-palvelut 2024”-uudistuksen valmistelu eteni suunnitelmien mukaisesti ja hyvässä hengessä, sillä maakunnassa on tehty laajaa yhteistyötä työllisyyden hoidossa ja pitkään. Vuoden 2025 alussa käynnistyi Etelä-Karjalan työllisyysalueen toiminta, jossa Lappeenrannan kaupunki toimii vastuukuntana. Työllisyysalue vastaa työllisyyspalveluiden ohella myös maahanmuuttajapalveluiden toteuttamisesta. Työllisyysaluevalmistelu on tiivistänyt alueen palvelutoimijoiden ja sidosryhmien yhteistyötä, mistä haetaan uusia pysyviä toimintamalleja ja lisäarvoa muutokselle.

Taloustilanteen epävarmuudesta huolimatta osaavan työvoiman saatavuus on pysyvä haaste. Rekrytointi- ja kohtaantohaasteet ovat jatkuvia esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla, teknologiateollisuudessa sekä majoitus- ja ravitsemusalalla. Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan tilanne jatkuu haastavana myös tulevaisuudessa, sillä alueen ikärakenne kasvattaa palvelutarvetta. Pulaa on erityisesti ammateista, joihin maakunnassa ei ole koulutusta, kuten lääkäreistä, psykologeista, puheterapeuteista ja sosiaalityön erityisasiantuntijoista. Erityisosaamista vaativien asiantuntijatehtävien täyttäminen teollisuudessa ja rakennusalalla on ollut jo pitkään hankalaa. Teollisuudessa on kysyntää erityisesti sähkö- ja automaatioalan osaajista, mihin LAB-ammattikorkeakoulu vastasi syksyllä 2024 Lappeenrannan kampuksella aloitetulla sähkö- ja automaatiotekniikan insinöörikoulutuksella.

Opetus- ja kulttuuriministeriön pohjaehdotusta vuoden 2025 Etelä-Karjalan toisen asteen ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosien leikkauksista onnistuttiin hieman kohtuullistamaan Saimaan ammattiopisto Sampon johtamalla vaikuttamistyöllä. Leikkaukset heikentävät etenkin uudelleen kouluttautumisen mahdollisuuksia, ja leikkauksilla on väistämättä vaikutuksia myös nuorten koulutusmahdollisuuksiin sekä maakunnan kehityspotentiaaliin. Ammatillisen koulutuksen leikkausten lisäksi LAB-ammattikorkeakoulu siirtää kuvataidekoulutuksen Lappeenrannasta Lahteen. Etelä-Karjalassa ei ole jäljellä muuta taiteen korkeakoulutusta. Positiivinen uudistus on ollut LUT-yliopiston laajentuminen yhteiskuntatieteelliseen koulutukseen ja tutkimukseen sekä LAB ammattikorkeakoulun aloittama sähkö- ja energiatekniikan koulutusohjelma. LAB ammattikorkeakoulu käynnistää Lappeenrannassa vuonna 2026 uuden laboratorioanalyytikon koulutusohjelman. Korkeakoulut ovat kasvattaneet voimakkaasti opiskelijamääriään maksullisella koulutuksella, jota tarjotaan EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelle.

Korkeakoulukampus toimii osaajien ja oppijoiden houkuttelijana, mutta opiskelijoiden paikkakunnalle jäämiseen vaikuttaa sopivien työpaikkojen tarjonta, joka on rajallista. Toisaalta tarjonta luo jossain määrin kysyntää. Alueella on yrityksiä, joiden sijoittautumisen ja kasvun keskeinen tekijä on ollut yliopiston läheisyys. Yliopisto ja kansainväliset teknologia- ja teollisuusyritykset houkuttelevat alueelle kansainvälisiä osaajia. Jatkossa kansainvälisten työntekijöiden laajemmaksi houkuttelemiseksi on panostettava muun muassa tulijoiden kielikoulutukseen sekä englanninkielisten palveluiden saatavuuteen maakunnassa (muun muassa opetus ja koulutus, asumiseen liittyvät palvelut). Yhtenä ratkaisuna Etelä-Karjalan työllisyysalue on valmistele massa Lappeenrannan kaupungin johdolla International House-toimintamallia.

Venäjän suunnasta on tullut alueelle merkittävästi teollisuuden raaka-aineita. Bruttoarvonlisäys jalostuksen alalla on laskenut useampana peräkkäisenä vuonna. Suuret teollisuusyritykset ovat toteuttaneet sekä irtisanomisia että lomauksia. Matkailulle ja erikoiskaupalle venäläisten turistien poistuminen katukuvasta on ollut merkittävä isku. Paikallisesti Imatran seutu on ollut vielä riippuvaisempi matkailijoista kuin Lappeenrannan seutu.

Imatran seudulle on saatu tarpeellista tukea PÄRM- ja ÄRM-rahoitusten muodossa. Imatran seutu on myös saatu korkeampien yritystukitasojen piiriin. Lappeenrannan seutu on toistaiseksi EU:n itärajalalla Euroopassa ainut alue, joka ei ole valtioneuvostoa. Vaikuttamistyötä on jatkettava, jotta jatkossa se nousisi valtioneuvostoksi.

Palvelusektorilla etsitään uusia mahdollisuuksia muun muassa luonto- ja kulttuurimatkailusta. Yksi maakunnallisista kärkihankkeista on Imatran erä- ja luontokulttuurimuseo. Maakunnan reitistökehittäjät kokoontuvat säännöllisesti toimien koordinoimiseksi. Maakunnallinen virkistysalue selvitys ja vuonna 2025 valmistuva Etelä-Karjalan luonnon virkistyskäytön suunnitelma pohjustavat ja linjaavat lähivuosien kehitystyötä.

Elinvoiman vahvistamiseksi on tarpeen panostaa erityisesti pk-yritysdynamiikan vahvistamiseen. Tulevaisuuden kannalta ongelmallisia ovat heikko yritysperustanta, kasvuyritysten vähäinen määrä ja pk-yritysten kasvuhaltomuus. Tarkastelujaksolla 2019–2022 kasvuyritysten määrä väheni Etelä-Karjalassa kaikista maakunnista suhteellisesti eniten verrattuna edelliseen tarkastelujaksoon. Kaakkois-Suomessa on lisäksi paljon yrityksiä, joilla ei ole minkäänlaisia kasvutavoitteita. Syksyn 2024 pk-yritysbarometrissä maakunnan vastaajien näkymät tulevaan olivat kuitenkin positiivisemmat kuin kahdella edellisellä kierroksella.

Alueen elinkeinoelämän monipuolistamiseksi tulee vahvistaa strategista kehittämistoimintaa, monipuolisia yrityspalveluita ja tuloksellista sijoittautumistoimintaa, jossa haetaan uusia yhteistyöavauksia itäisen Suomen toimijoiden kanssa. Etelä-Karjalassa on käytössä niukalti EU:n alue- ja rakennepolitiikan varoja, joille olisi aluetalouden uudistamistyössä suuri tarve. Myös EU:n ulkoraja-alueohjelman loppuminen on vähentänyt kehittämisresursseja. Tarve aluetalouden uudistumiselle on Etelä-Karjalassa erityisen suuri: yritysten investointien vauhdittamiseksi tarvitaan suoria tukia yrityksille ja toimintaympäristön kehittämiseen. Kaakkois-Suomen rajamaakunnat ovat EU:n etuvartio ja geopolitiisesti strateginen alue, jonka turvallisuus, huoltovarmuus ja sosioekonomisesti vakaa kehitys pitää varmistaa.

Yliopistokampuksen rooli alueen innovaatioverkostoissa on keskeinen, ja TKI-toiminnan vihreään siirtymään painottunut suhdanne on LUT-yliopistolle otollinen. Uutta ja uusiutuvaa liiketoimintaa on saatu erityisesti sähkötekniikan osaamiseen pohjautuen ja sitä hyödyntäen. Vihreään sähköistämiseen liittyviä tukitoimia ovat muun muassa Lappeenrannan ja Imatran kaupunkiseutujen ekosysteemisopimuksen toteuttaminen sekä Greenreality Network -yritysverkoston aktiivinen toiminta puhtaan energia- ja jatkojalosteiden kehittämisessä. Etelä-Karjalassa erityisen uuden raaka-ainepotentiaalin muun muassa vetytaloudelle jatkojalosteineen muodostavat bioperäiset hiilidioksidipäästöt. Itäisen Suomen maakunnat edistävät yhdessä vetyteollisuuden ja uusien energia-avausten toteutumista alueella, joka vaatii muun muassa vetyputkien rakentamista ja sähköinfran vahvistamista. LAB-ammattikorkeakoulu ja LUT-yliopisto suunnittelevat biomateriaalien hyödyntämiseen liittyvää osaamiskeskusta Lappeenrantaan. Tavoitteena on luoda Etelä-Karjalasta Euroopan tunnetuin

biomateriaalien hyödyntämiseen pohjautuva osaamiskeskus, joka kehittää kestäviä, ilmastotavoitteita tukevia tulevaisuuden materiaaleja ja teknologiaa.

Etelä-Karjalassa on merkittävä määrä T&K-henkilöstöä julkisissa korkeakouluissa, mutta myös laajaa yritysten T&K-toimintaa. Tästä merkittävimmät toiminnot ovat suurissa yrityksissä. Alueella toimivien listaamattomien yritysten valmiudet investointeihin ovat heikkomat kuin monilla muilla alueilla. Myös Etelä-Karjalassa on tavoitteena vahvistaa yritysten innovaatiokyvykkyyttä sekä korkeakouluosaamisen ja tutkimuksen roolia uuden, kasvuhakuisen yritystoiminnan synnyttäjänä. Horizon- ja Business Finland-rahoitusta maakuntaan kotiuttaneiden organisaatioiden määrä on kasvanut ja joukko monipuolistunut. Alueella on panostettu erillisten Horizon-hankevalmistelijoiden palkkaamiseen, mikä on tuottanut tulosta.

Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt

Suhteellisen vähäväkisessä Etelä-Karjalassa on vahva maakuntaidentiteetti ja vireä kansalaisyhteiskunnan toiminta, mikä selittää osaltaan muuta maata vähäisempää osattomuuden kokemusta. Osallisuus ja hyvinvointi eivät kuitenkaan jakaudu tasaisesti. Kansallisen terveysindeksin 2020–2022 ikävakioidun sairastavuuden kokonaisindeksiluku Etelä-Karjalassa on 107. Etelä-Karjalan hyvinvointialue koordinoi maakunnallista hyvinvointisuunnitelmaa, jonka kolme pääteemaa kaudelle 2021–2025 ovat terveelliset elintavat, mielen hyvinvointi ja työllisyyden edistäminen. Niiden lisäksi läpileikkaavina teemoina ovat yhteisöllisyys ja osallisuus.

Työkyvyttömyysindeksi ennakoi erityisesti pitkäkestoista työkyvyttömyyttä, ja Etelä-Karjalan tilanne on maan keskitasoa. Perustoimeentulotukea sai vuosina 2022 ja 2023 eteläkarjalalaisista 2,3 % (2,5 % vuonna 2021). Toimeentulotukeen vaikuttanee kuitenkin työllisyystilanteen heikentyminen ja yleinen hintojen nousu edelleen vuonna 2024. Vuonna 2022 pienituloisten osuus väestöstä oli noussut 16,7 prosenttiin, mikä on maan keskiarvoa (13,4 %) korkeampi ja samaa tasoa naapurimaakunta Etelä-Savon ja Keski-Suomen kanssa. Seutukunnittain ero ei ole suuri, mutta kuntakohtaisesti hajontaa on enemmän.

Syrjäytymisriskissä olevien nuorten osuus Etelä-Karjalan 18–24-vuotiaista (15,6 %) on laskenut viime vuosina koko maakunnan tasolla (16,8 % vuonna 2021), mutta kuntakohtaiset erot ovat suuria. Tämä on valtakunnan tasolla keskimääräistä hieman heikompi tulos ja erittäin huolestuttavaa väestörakenteeltaan ikääntyviin painottuvan maakunnan kannalta. Maakunnan asukkaista noin joka kymmenes kokee itsensä yksinäiseksi. Tämä on kuitenkin kansallisessa vertailussa keskiarvoa parempi tulos. Kuntien talouspainheet ja valtion budjetin vähenevä rahoitus järjestöille vaikeuttaa tavoitteiden vastaisesti yhteisöjen ja osallisuuden kokemuksen vahvistamista, millä voi olla kauaskantoisia vaikutuksia.

Osallisuuden kokemusta tukevat saavutettavat kulttuuripalvelut, joiden kehittämiseksi tehdään maakunnallista yhteistyötä. Itärajan välittömästä läheisyydestä huolimatta eteläkarjalaiset eivät ole olleet sen enemmän huolissaan maailman menosta kuin muut suomalaiset, vaikka kokonaisuutena suomalaisten turvallisuuden tunne on heikentynyt. Etelä-Karjalassa on pitkään tehty maakunnallista turvallisuusyhteistyötä. Positiivisia kehityssignaaleja kuitenkin tarvitaan.

Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto

Etelä-Karjala on HINKU-maakuntana sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2030 mennessä 80 % vuoden 2007 tasosta. Asukasta kohden lasketut käyttöperusteiset hiilidioksidipäästöt olivat Etelä-Karjalassa 4,9 t CO₂e vuonna 2023. Kokonaispäästöt ovat vähentyneet 45,9 % vuosina 2007–

2022. Maakunnan suurimmat päästölähteet ovat tieliikenne noin kolmanneksen ja maatalous noin viidenneksen osuudella.

Yhteistyö ilmastoasioissa on vahvistunut maakunnassa, ja pienet kunnat ovat kaupunkien rinnalla sitoutuneet ilmastotyöhön. Vuonna 2025 kaikkiin pieniin kuntiin valmistuu tavoitteellinen ilmastosuunnitelma ilmastotyötä ohjaamaan. Myös maakunnallinen ilmastotiekartta kirittää ilmastotyötä. Kasvihuonekaasupäästöt ovat jatkaneet alenemistaan ja todennäköisesti kehitys jatkuu samansuuntaisena. Vähennyskehitystä tulisi kuitenkin tehostaa, jotta tavoite saavutetaan. Päästövähennystavoitteen ylittävä osa tulee kompensoida uusiutuvan energian tuottamisella tai hiilinieluilla. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen vaatii lähivuosina huomiota.

Etelä-Karjalassa teollisuuden energiankulutus oli Lapin ja Uudenmaan jälkeen kolmanneksi korkein. Kulutus on kuitenkin laskusuunnassa: vuonna 2023 se oli noin 20 % alempi kuin vuonna 2007. Lisäksi uusiutuvan energian osuus primäärienergian kulutuksesta on huomattavan korkea, 76 % vuonna 2022. Koko maassa uusiutuvan energian osuus kokonaiskulutuksesta oli 42 % vuonna 2023. Käynnissä oleva energiamurros näkyy myös Etelä-Karjalassa. Teollisuuden energiankulutus laskee samalla, kun uusiutuvan energian tuotanto kasvaa. Energiatehokkuustoimia tehdään laajasti. Maakuntaan on suunnitteilla useita aurinkoenergiapuistoja ja yksi tuulivoimapuisto sekä investointeja akkuvarastoihin. Näistä osa valmistuu viiden vuoden säteellä. Tuulivoiman laajempaa lisärakentamista rajoittaa strateginen sijainti ja siihen liittyvät maanpuolustukselliset näkökohdat. Suomen Vetylaakso ry on ylimaakunnallinen toimija, jonka puitteissa pyritään kehittämään itäisen Suomen vetyteollisuutta.

Vesistöjen osuus on lähes neljännes Etelä-Karjalan pinta-alasta. Suurten järvien ekologinen tila on pääasiassa hyvä tai erinomainen. Useissa Etelä-Karjalan vesistöissä voidaan kunnostustoimilla edistää arvokkaiden lohikalajien lisääntymistä. Maakuntakaavan päivitystyön yhteydessä tarkastellaan pohjavesialueiden ja laatuluokitusten päivityksen vaikutuksia maakunnan elinkeinotoimintaan osoitettavien alueiden sijaintiin sekä pohjavesialueilla jo sijaitsevien toimipaikkojen jatkokehittämiseen. Lisäksi maakuntakaavaan merkitään arvokkaita vesistöjä perustuen ekologiseen tilaan, kalastoon, linnustoon tai vedenottoon. Vireillä oleva Kutilan kanava -hanke yhdistää vedenlaadun parantamisen ja vesistömatkailun mahdollisuuksien kehittämisen. Vesipuidedirektiivin edellyttämää pinta- ja pohjavesien vähintään hyvää ekologista tilaa ei tulla saavuttamaan 2027 mennessä kaikissa Etelä-Karjalan vesistöissä.

Metsäteollisuusmaakuntana Etelä-Karjalan metsien käyttö on ollut jo pitkään intensiivistä. Puolet metsistä on alle 40-vuotiaita, eikä laajoja vanhoja metsäalueita ole. Metsämaata on Etelä-Karjalassa suojeltu muuhun Suomeen verrattuna vähiten: 2,3 prosenttia. Metsänhoidolle asettavat haasteita myös ilmaston lämpenemisen kiihdyttämät hyönteis- ja myrskytuhoriskit. Vanhojen metsien vähyys ja yksipuolinen metsien rakenne sekä Venäjän hyökkäyssodan myötä lisääntyneet hakkuupaineet aiheuttavatkin huolta lajiston ja luontotyyppien tilasta. Tekeillä olevassa maakuntakaavassa tarkastellaan luonnon monimuotoisuutta ja mahdollisia merkittävimpiä luonnon monimuotoisuuden alueita ja ekologisia yhteystarpeita. Metsien- ja soidensuojelua sekä elinympäristöjen kunnostamista toteutetaan vapaaehtoisilla Metso- ja Helmi-ohjelmilla. Salpausselät on valittu Kaakkois-Suomen Helmi-keskittymäalueeksi, jolle kohdennetaan ennallistamis- ja hoitotoimia. Alueellinen metsäohjelma valmistuu 2025, ja se voi linjata tavoitteita metsäluonnon monimuotoisuudesta.

Saavutettavuutta kehitettävä elinkeinoelämän, asukkaiden ja ilmaston hyväksi

Maakunnan laajat vesistöalueet ja saaristaisuus sekä EU-ulkorajan läheisyys hajauttavat maakunnan alue- ja yhdyskuntarakennetta. Saimaa erottaa Imatran ja Lappeenrannan seutukunnat toisistaan, ja seutukuntien välinen liikenne on mahdollista vain valtatie 6 ja Karjalan radan muodostamassa liikennekäytävässä. Tiestön liikennemäärien ennakoidaan vähenevän tulevaisuudessa erityisesti haja-asutusalueilla ja pienemmissä kunnissa. Kausivaihtelua on vapaa-ajan asutuksen ja matkailun takia, mutta väestö vähenee ja vanhenee, mikä vähentää liikkumistarpeita. Alempiasteisen tiestön osalta huomioidaan myös teollisuuden logistiset tarpeet, kuten puuhuolto. Alueella huomioidaan myös rajaturvallisuuteen ja maanpuolustukseen liittyvät näkökohdat.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja sitä seuranneet pakotteet ovat muuttaneet liikennejärjestelmän toimintaympäristöä Etelä-Karjalassa merkittävästi. Venäjältä raiteita pitkin kuljetettu puuraaka-aine ja Saimaan kanavan tavaravirrat ovat siirtyneet Itä- ja Kaakkois-Suomen rautateille ja Saimaan sisävesistöön. HaminaKotkan satamaan erityisesti kohdistuvat väylämaksut nostanevat tuotavan puuraaka-aineen hintoja, millä on oletettavasti vaikutuksia Kaakkois-Suomen metsäteollisuuden toimintaedellytyksiin. Karjalan radalla Luumäki-Lappeenranta-rataosan liikennemäärän kasvu on ollut voimakasta, ja kasvun ennustetaan jatkuvan suurempana kuin missään muualla Suomen rataverkolla. Kyseinen yhteysväli on jo entuudestaan vilkkaasti liikennöity yksiraiteinen rataosa, ja toimintaympäristön muutosten vuoksi liikennemäärät rataosalla ovat kasvaneet 2 190 tuhatta nettotonnia (36 %) vuodesta 2020 vuoteen 2023. Traficom on ennustanut kuljetusmäärien kasvavan kyseisellä rataosalla vuoteen 2030 mennessä 33,3 % vuoden 2022 määrästä. Tämä yksiraiteinen rataosuus on vientiteollisuuden kannalta kriittinen pullonkaula, johon tarvitaan kaksoisraide. Kyseinen rataosuus nousee uuden TEN-T-asetuksen myötä rautateiden ydinverkkoon, mikä asettaa kaksoisraiteen valmistumisen tavoitevuodeksi 2030. Myös Imatran ja Parikkalan välisellä yksiraiteisella rataosalla kasvu on ollut 15–20 % ja tulee kasvamaan ennusteen mukaan 10–15 % vuoteen 2030 mennessä. Tämän rataosuuden suunnittelu on aloitettu syksyllä 2024 EU:n CEF-rahoituksella.

Saimaan sisävesistöön liikennemäärät ovat olleet myös vahvassa kasvussa. Vuonna 2023 liikennettä oli 50 % enemmän kuin vuonna 2020. Puuta kuljetettiin yhteensä noin 1,4 miljoonaa kuutiota, josta laivapuuta oli noin 59 % ja uittopuuta oli 41 %. Saimaalla olevan aluskannan rajallinen määrä ja korkea ikä rajoittavat merkittävästi vesikuljetusten lisäämistä. Tähän haasteeseen pitää etsiä ratkaisuja, joilla turvataan Saimaan sisävesiliikenne myös tulevaisuudessa. Skenaarioiden mukaan aluskannan uudistaminen mahdollistaisi liikenteen kasvun jopa yli kahteen miljoonaan kuution vuodessa.

Liikenteellisen saavutettavuuden vaikutus näkyy maakunnan sisäisessä ja ulkoisessa pendelöinnissä. Pendelöinti maakunnan sisällä kohdistuu Lappeenrannan Selkäharjun ja Imatran Vuoksenniskan väliselle alueelle, jossa sijaitsee pääosa maakunnan taajamatoimintojen alueesta sekä työpaikkojen ja palvelujen alueista. Ulkoinen pendelöinti suuntautuu erityisesti maakunnan rajalla sijaitsevista kunnista naapurimaakuntiin. Kaksoisraiteen laajentaminen luo edellytyksiä myös maakunnan paikallisjunaliikenteen kehittämiseksi. Raideliikenteen kehittäminen on tärkeää myös maakunnan HINKU-tavoitteiden saavuttamiseksi. Maakunnan hiilidioksidipäästöistä noin 30 % syntyy tieliikenteestä, minkä vuoksi liikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteitä kohdistetaan erityisesti tieliikenteen päästöjen vähentämiseen. Tämä voi tapahtua vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkkoa kehittämällä sekä mahdollistamalla liikenteen siirtäminen maanteiltä rautateille ja vesiväylille. Myös etäpalvelujen kehittäminen vähentää tieliikenteen päästöjä.

Rajan läheisyys aiheuttaa haasteita erityisesti mobiiliverkon kattavuudelle, mikä on johtanut maakunnassa lisääntyviin paineisiin laajentaa kiinteää verkkoyhteyttä uusille alueille. Viestintäverkkojen tasapuolinen kehittäminen on tärkeää monipaikkaisen asumisen, etätöiden ja digitaalisten palvelujen hyödyntämisen kannalta. Viestintäverkkojen kehittäminen myös vähentää ihmisten liikkumistarpeita. Vuoden 2024 alussa ajettiin alas 3G-verkko, mikä on heikentänyt tietoliikenneyhteyksiä merkittävästi itärajan läheisyydessä. Muuta maata heikommat viestintäverkot ovat aiheuttaneet jopa vaaratilanteita, kun joissakin tapauksissa edes hätäpuhelujen soittaminen ei ole ollut mahdollista. Huonot tietoliikenneyhteydet heikentävät ihmisten tasavertaisia mahdollisuuksia saada esimerkiksi etälääkäripalveluja tai siirtyä etätöihin. EU:n tavoitteen mukaisesti vuoteen 2030 mennessä kaikilla kotitalouksilla tulisi olla saatavilla vähintään 1 Gbit/s latausnopeuteen yltävä yhteys. On tärkeää varmistaa, että viestintäverkot mahdollistavat etätöiden ja -opiskelun sekä etäpalvelujen käytön myös itärajan läheisyydessä.

1.4 Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa

Etelä-Karjalan liiton tehtävä on huolehtia maakunnan aluekehityksestä. Liiton lakisäätelisiä tehtäviä ovat alueiden kehittäminen ja maakuntakaavoitus. Etelä-Karjalan liitto on myös suunnittelu- ja edunvalvontayksikkö. Etelä-Karjalan liitto ajaa maakunnan, sen kuntien, väestön ja elinkeinoelämän etuja. Maakunnan liitto tekee myös työtä maakunnan henkisen ja aineellisen hyvinvoinnin sekä kulttuurin edistämiseksi.

Alueiden kehittäminen on valtion, maakuntien liittojen, kuntien ja muiden toimijoiden vuorovaikutukseen perustuvaa hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja monitasoista toimintaa, joka perustuu kansallisiin ja alueiden erilaisiin vahvuuksiin ja tarpeisiin. Alueiden kehittämisen tavoitteena on edistää alueiden kestävästä kehityksestä, kasvua ja kilpailukykyä, asukkaiden hyvinvointia ja elinympäristön laatua. Aluekehityslaki uudistui vuonna 2021 ja lain mukaan alueiden kehittämiseen liittyvien kuntien tehtävien hoitamisesta alueella vastaa maakunnan liitto aluekehittämisviranomaisena.

Kaakkois-Suomi - Venäjä CBC-ohjelman täysimääräinen hyödyntäminen Suomen ja Venäjän välisten raja-alueiden kehittämisessä on ollut vuosien ajan tärkeä toiminnan painopistealue ja liitto on toiminut ohjelman hallintoviranomaisena parinkymmenen vuoden ajan. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan helmikuussa 2022 vaikutti CBC-ohjelman toimeenpanoon ja pysäytti uuden 2021-2027 ohjelman valmistelun. Etelä-Karjalan liitto jatkaa ohjelmakauden 2014-2020 loppuunsaattamista hallintoviranomaisena. Ohjelman päättämistoimet jatkuvat vuoden 2025 loppuun saakka. Ohjelmakaudella 2021-2027 Kaakkois-Suomi - Venäjä CBC-ohjelmaa ei toteuteta. CBC-ohjelman tehtävien vähenemisen myötä liitossa käytiin vuoden 2024 alkupuoliskolla yhteistoimintaneuvottelut.

Liitto välittää myös muita kehittämisvaroja (EU- ja kansallisia) maakuntaohjelman tavoitteita tukeviin toimenpiteisiin. Näiden muiden kehittämisvarainstrumenttien määrä on kasvanut ja lisäksi Etelä-Karjalan liitosta tuli EU:n alue- ja rakennepolitiikan kehittämisvarojen välittävä viranomaisena uudella ohjelmakaudella 2021-2027. Tämän myötä liiton rahoitustehtävät ovat näiltä osin kasvaneet muutaman vuoden takaisesta, mutta CBC-ohjelman tehtävien väheneminen on niitä toisaalta vähentänyt. Jaettaviin varoihin on tullut merkittävä lisäys oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) varojen myötä.

Maakuntauudistuksen toteutuksen ja muun projektitoiminnan laajentumisen vuoksi liiton henkilöstömäärä kasvoi 2010-luvun jälkipuoliskolla merkittävästi. Muutaman viime vuoden aikana liiton henkilöstömäärä on pienentynyt projektitoiminnan supistumisen ja CBC-ohjelman henkilöstön vähenemisen myötä. Henkilöstömäärän supistuminen jatkui vuonna 2024 ja on jatkumassa myös vuonna 2025.

Alla kuvataan henkilöstömäärän muutoksia vuodesta 2016 vuoteen 2024:

31.12.2016 yhteensä 27 henkilöä

31.12.2017 yhteensä 37 henkilöä

31.12.2018 yhteensä 41 henkilöä

31.12.2019 yhteensä 38 henkilöä

31.12.2020 yhteensä 36 henkilöä

31.12.2021 yhteensä 38 henkilöä

31.12.2022 yhteensä 32 henkilöä

31.12.2023 yhteensä 32 henkilöä

31.12.2024 yhteensä 29 henkilöä

Liiton henkilöstössä on ollut aiempiin vuosiin verrattuna selvästi enemmän vaihtuvuutta vuosina 2021-2023, muun muassa eläköitymisten, määräaikaisten tehtävien päättymisten, työpaikan vaihdosten sekä työ- ja virkavapaiden vuoksi. Vuonna 2024 lähtövaihtuvuus väheni merkittävästi muutamaan edellisen vuoteen verrattuna.

Muutaman viime vuonna jäsenkuntien maksuosuuden muutokset ovat seuranneet työehtosopimuksen mukaisia palkankorotuksia. Näin on tapahtunut myös vuonna 2024 kesällä 2022 neuvotellun KVTES-sopimuksen osalta. Maksuosuuksissa ei ole huomioitu muiden kulutusmenojen hintojen nousun vaikutusta.

Tilivuoden 2024 tulokseksi ja yli-/alijäämäksi budjetoitiin -50 tEUR. Tilikauden tulos oli +121.752,47 euroa ja tilikauden yli-/alijäämä oli +162.201,47 euroa.

1.5 Kuntayhtymän henkilöstö

Etelä-Karjalan liiton henkilöstömäärä vuoden 2024 lopussa oli 29 henkilöä eli kolme henkilöä vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Henkilöstömäärän kehitystä vuodesta 2016 lähtien on kuvattu edellä luvussa 1.4. Vakinaisen henkilöstön määrä vuoden lopussa 2023 oli 26 henkilöä ja määräaikaisten 3 henkilöä.

Palkkamenojen kokonaismäärä oli 2 145 330,49 euroa vuonna 2024 (2.238.779,57 euroa vuonna 2023). Henkilökunnan palkkamenot alenivat vuodesta 2023 noin 4,2 %. Liiton henkilöstön vaihtuvuus väheni vuonna 2024 selvästi verrattuna muutamaan edelliseen vuoteen.

Sairauspoissaolojen määrä kasvoi vuonna 2024 hieman, mutta pysyi varsin matalalla tasolla ollen 4,9 pv/htv (3,8 pv/htv vuonna 2022). Henkilöstöstä 43 %:lla (33 % vuonna 2023) ei ollut ollenkaan sairaspöissaaloja vuonna 2024. Henkilöstökoulutukseen osallistuminen kasvoi merkittävästi viime vuonna niin koulutuspäivillä, koulutukseen osallistuneiden osuudella kuin koulutuskustannuksilla mitattuna. Eniten nousi koulutukseen osallistuneiden osuus ja oli 90 % henkilöstöstä vuonna 2024 (63 % vuonna 2023).

Tarkemmat henkilöstöä koskevat tiedot ilmenevät vuosittain toimintakertomuksen oheen laadittavasta henkilöstökertomuksesta.

1.6 Muut ei-taloudelliset asiat

Kuntalain mukainen velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksista koskee maakuntahallituksen jäseniä, maakuntavaltuuston puheenjohtajistoa ja maakuntajohtajaa. Sidonnaisuusilmoitus ja muutokset tehdään tarkastuslautakunnalle. Kuntayhtymä pitää sidonnaisuuksista rekisteriä internetsivuillaan.

Eettisesti kestävä päätöksenteon varmistamiseksi liitossa on vuonna 2021 laadittu Etelä-Karjalan liiton eettinen ohje, jonka periaatteiden avulla ylläpidämme ja kehitämme liiton luotettavaa toimintaa.

1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Maakuntien liittojen toiminta jatkuu nykyisen kaltaisina kuntayhtyminä lähivuodet. Liittojen lakisääteisiä tehtäviä määrittävä aluekehityslainsäädäntö on hyväksytty eduskunnassa vuonna 2021. Liiton lakisääteisistä tehtävistä käynnissä oleva kokonaisuusmaakuntakaavan päivitys on tulevana vuosina tärkeä toiminnan painopiste ja liiton resursseja sitova toiminto. Erityisesti maakuntakaavan valmistelussa tarvittavat selvitykset tulevat aiheuttamaan lisäkustannuksia usean vuoden ajan, vaikka selvitysten teossa pyritään hyödyntämään myös hankerahoitusta.

Etelä-Karjalan liiton aktiivinen rooli edunvalvonnassa ja hanketoiminnassa maakunnan kehittämiseksi jatkuu. Edunvalvonnassa lisäresursointi vuonna 2024 on luonut uusia mahdollisuuksia edunvalvontatoimien toteuttamiseen ja yhteistyöhön kuntien kanssa. Liitto toimii myös itse aktiivisena kehittäjänä ja hakee tärkeille kehittämiskohteille rahoitusta myös liiton ulkopuolisista lähteistä. Hankkeiden toteutus edellyttää useimmiten myös oman rahoituksen sitomista hankkeeseen.

Kaakkois-Suomi - Venäjä CBC-ohjelma 2014-2020 viedään loppuun vuoden 2025 loppuun mennessä ohjelman sulkemistoimia toteuttaen. Kaakkois-Suomi - Venäjä CBC-ohjelmaa ohjelmakaudelle 2021-2027 ei muuttuneessa toimintaympäristössä toteuteta.

Etelä-Karjalan liitosta on tullut uudella ohjelmakaudella 2021-2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan kehittämisrahoitusta välittävä viranomainen, mikä on lisännyt tehtäviä liitolle. Muutoinkin välitettävien varojen rahoitusinstrumenttien määrä on kasvanut, mikä on edellyttänyt ja edellyttää panostuksia tähän liittyvien tehtävien toteuttamiseen. Lähitulevaisuudessa kansallisten välitettävien varojen rahoitusinstrumenttien määrä on, muutamia erityistapauksia lukuun ottamatta, vähenemässä.

Liiton lakisääteisistä tehtävistä kokonaisuusmaakuntakaavan valmistelu jatkuu vielä arviolta tämän ja ensi vuoden ajan. Valmisteltavana olevat ja vuoden 2025 lopulla maakuntavaltuuston toimesta hyväksyttävät

maakuntaohjelma vuosille 2026-2030 ja Etelä-Karjalan liiton strategia vuosille 2026-2030 linjaavat aluekehittämisen painopisteitä alueellamme sekä liiton toimenpiteitä.

Pitkällä aikavälillä julkisen talouden tasapainotustarpeet, kuntatalouden tiukentunut tilanne ja yleisesti heikko talouskehitys tulee heijastumaan myös Etelä-Karjalan liiton toimintaan ja vaikuttamaan viraston toimenpiteisiin, millä maakuntaohjelmaa ja liiton strategiaa toimeenpannaan. Tarkemmat vaikutukset selviävät lähivuosien aikana.

Liiton taloussuunnitelma on laadittu siten, että vuoden 2025 alijäämäksi on budjetoitu -100 tEUR kuten myös taloussuunnitelma vuosien 2026 ja 2027 alijäämäksi. Alijäämä katetaan edellisten vuosien kertyneestä ylijäämästä. Vuosille 2025-2027 jäsenkuntien maksuosuuden nousuksi on budjetoitu arvioitu KVTES-sopimuksen kustannusvaikutuksen huomioiva määrä. Maksuosuuksissa ei ole varauduttu yleiseen hintatason nousuun.

1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Riskienhallinta on päivittäinen osa kaikkea kuntayhtymän toimintaa. Etelä-Karjalan liiton riskienhallinnan kokonaisuus muodostuu riskianalysistä (riskien tunnistaminen, arviointi, hallintatoimet), riskienhallintatoimien seurannasta ja tietosuojasta.

Vuonna 2024 maakuntavaltuusto hyväksyi Etelä-Karjalan liiton sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeen. Vuoden 2022 aikana liitolle laadittiin sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohje ja sopimushallinnan ohjetta päivitettiin vuonna 2024. Viimeisimmän kerran syksyllä 2024 päivitettyssä riskianalysissä (riskirekisteri) on määritelty merkittävimmät riskit, suuruus, tarvittavat hallintatoimenpiteet ja vastuuhenkilöt. Sisäisen valvonnan avulla seurataan ja arvioidaan riskien hallintatoimenpiteiden onnistumista ja toimivuutta. Riskit on luokiteltu rekisterissä seuraaviin ryhmiin: johtaminen ja toiminnan organisointi, päätöksenteko, henkilöstö, talous, tiedonhallinta, viestintä ja tiedottaminen, hankerahoitus ja omaisuus ja toimitilat. Riskien luokituksessa on keskitytty toiminnan ja talouden kannalta merkittäviin asioihin.

Rahoitettavien ohjelmien hallintoviranomaistehtäviin liittyvää tarkastusta tehdään muun muassa tilintarkastusyhteisöjen ja valtion viranomaisten suorittamien tarkastusten kautta.

Merkittävimmät riskit liittyvät henkilöstöriskialueella henkilöstöressurssien riittävyyteen ja osaamisen ylläpitoon sekä toiminnan varmistamiseen poikkeustilanteissa sekä työhyvinvointiin työmäärään, muutosstressiin ja työn henkiseen vaativuuteen liittyen. Lisäksi hankerahoituksen riskialueella CBC-ohjelman hallintoviranomaisen tehtävissä onnistumiseen ohjelman loppuunsaattamisen varmistamiseen liittyen. Uutena riskinä nähdään hankintalainsäädäntöön mahdollisesti tulevat säädösmuutokset, millä voi olla oleellista vaikutusta henkilöstö- ja taloushallinnon- sekä IT-hankintojen järjestämiseen, osaamistarpeisiin ja kustannuksiin.

2 Selonteko kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan järjestäminen on osa kuntayhtymän johtamista. Sillä varmistetaan, että toiminta on taloudellista, tuloksellista ja lainmukaista. Valvonta ja riskienhallinta sisältävät muun muassa seuraavaa:

Kuntayhtymän sääntöjen ajanmukaisuutta tarkkaillaan jatkuvasti. Hallintosääntö päivitettiin vuoden 2024 alkupuolella ja tuli voimaan 1.6.2024. Vuoden 2022 alkupuolella laadittiin uusi sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohje ja riskianalyysi ja riskirekisteri on viimeisimmän kerran päivitetty syksyllä 2024 vuodelle 2025. Vuonna 2024 päivitettiin liiton sopimusten hallinnan ohje ja talousarvion toimeenpano-ohje vuodelle 2024. Liiton palkkausjärjestelmä on päivitetty vuonna 2022, mitä päivitetään kuluvana vuonna työehtosopimukseen tulevan tasopalkkamallin käyttöönoton osalta. Hankintaohjeet on päivitetty viimeksi vuoden 2019 lopulla ja vuonna 2024 järjestettiin koulutussarja liiton henkilöstölle hankintamenettelyistä sekä tietosuoja ja tietoturva -asioista. Vuoden 2024 aikana on lisäksi valmisteltu varautumisohjeita sekä kriisi- ja häiriötilanneviestintäsuunnitelma. Vuonna 2022 hankittiin henkilöstölle varavirtalaitteet mahdollisten sähkökatkojen varalle. Kuntayhtymän vakuutusten kattavuutta on viimeksi tarkastettu vuoden 2024 lopulla. Maakuntahallituksen tiedossa ei ole lakisäateisten tehtävien laiminlyöntejä tai muutoin lakien ja säännösten tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia.

Laadituilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen tarkoituksena on kuvata sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukainen järjestäminen sekä yhdenmukaistaa ja ohjata valvontaa, käytäntöjä ja raportointia. Yksiköiden päälliköillä on velvollisuus arvioida riskirekisterissä mainittujen riskien toteutumista jatkuvan seurannan avulla ja raportoida havainnoistaan maakuntajohtajalle, joka voi raportoida niistä edelleen maakuntahallitukselle tai sen työvaliokunnalle.

Sopimushallinnan ohjeen tarkoituksena on vakiinnuttaa sopimukseen liittyviä prosesseja, eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja tiedonkulkua. Ohje sisältää kuvauksen sopimusprosessin eri vaiheiden kulusta kirjallisesti tehtävien sopimusten koko elinkaaren ajalta ja siinä määritellään sopimushallintaan liittyvät olennaiset toimijat, niiden roolit ja vastuut. Lisäksi ohjeessa kuvataan välineitä riskienhallintaan sopimusehtojen suunnittelussa ja käsitellään reklamaatioiden tekemistä.

Tietotekniikan ja järjestelmien hankinta on keskitetty Meidän IT ja talous Oy:lle, joka huolehtii palvelinriskeistä.

EAKR-ohjelmassa toimitaan hallinto- ja järjestelmävalvonnan ohjeiden mukaisesti ja kansallisten hankkeiden osalta tehdään muutaman vuoden välein otantatarkastuksia tilintarkastusyhteisön toimesta. CBC-ohjelmaa varten on oma riskienhallintamenettely ja riskianalyysit, joita on päivitetty vähintään vuosittain. Ne on toimitettu ohjelman seurantakomitealle tiedoksi ja tarkastusviranomaisen tarkastettavaksi.

Taloussuunnittelukaudella valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistoimenpiteet painottuvat sääntöjen ajantasaisina pitämiseen ja riskirekisterin ajantasaisena pitämiseen ja riskien säännölliseen seurantaan. Lisäksi toteutetaan tiedonhallintalainsäädännön vaatimat muutokset ja toimenpiteet, joilla on

heijastuksia myös riskienhallintaan.

3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA	TP 2023	TP 2024
Toimintatuotot yhteensä	3 501 764	3 344 390
Toimintakulut yhteensä	-3 429 291	-3 235 042
Toimintakate	72 472	109 349
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-7 640	12 404
Vuosikate	64 832	121 752
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0
Tilikauden tulos	64 832	121 752
Rahastojen muutos	135 007	40 449
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	199 839	162 201
VARAINAINEN TOIMINTA	TP 2023	TP 2024
Toimintatuotot yhteensä	2 331 043	2 449 573
Toimintakulut yhteensä	-2 074 363	-2 184 615
Toimintakate	256 680	264 957
RAJAOHJELMAT	TP 2023	TP 2024
Toimintatuotot yhteensä	663 806	433 718
Toimintakulut yhteensä	-663 806	-433 718
Toimintakate	0	0
PROJEKTITOIMINTA	TP 2023	TP 2024
Toimintatuotot yhteensä	506 915	461 099
Toimintakulut yhteensä	-691 122	-616 708
Toimintakate	-184 208	-155 609
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2023	TP 2024
Toimintatuotot/toimintakulut, %	102,1 %	103,4 %
Vuosikate/poistot, %	-	-

Liiton toiminta voidaan jakaa kolmeen osaan: 1) Varsinainen (jäsenmaksuilla rahoitettava) toiminta 2) Rajaohjelmat 3) Projektitoiminta.

Varsinaisen toiminnan tuloksella rahoitetaan projektien omarahoitussuudet.

Rajaohjelmien tekninen tuki rahoitetaan ohjelmatehtäviin saaduista varoista.

Toiminnan volyymin lasku kuluilla mitaten jatkui vuonna 2024, rajaohjelman ja projektitoiminnan kulujen laskun myötä. Kuntarahoitteisen varsinaisen toiminnan kulut nousivat reilut 5 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Tilikauden ylijäämä nousi melko korkeaksi monen tekijän yhteisvaikutuksesta. Tarkan taloudenpidon lisäksi muun muassa henkilöstön rekrytointien suunniteltua hitaampi toteutuminen ja palkattomien vapaiden ja lomarahojen vaihdon vuoksi syntyneet säästöt, arvioitua pienemmät menot maakuntakaavan valmistelussa, välitettävien varojen hallinnointitehtävien suunniteltua suurempi määrä ja luottamushenkilöhallinnon menojen noin 45 t€:n budjetin alitus kasvattivat ylijäämää. Lisäksi rahoitustuottoja/-kuluja oli nettona selvästi edellistä vuotta parempi.

3.2 Toiminnan rahoitus

LASKELMA KASSAVAROISTA	TP 2023	TP2024
Kassavarat 31.12	1 456 449	1 695 020
Toimeksiantojen pääomat (kassassa)	-276 877	-140 886
Kassavarat ennen lyhytaikaisia	1 179 572	1 554 134
Lyhytaik. saamiset ja korottomat velat	-275 791	-393 285
Vapaat kassavarat 31.12	903 781	1 160 849

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP 2023	TP 2024
Toim. ja inv. rahavirta/5v, €	531 670	773 146
Investointien tulorahoitus, %	-	-
Pääomamenojen tulorahoitus, %	135,1 %	253,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,3	5,1
Lainanhoitokate	1,3	2,3
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	236 674	173 847
Kassan riittävyys, pv	152	188

Vapaat kassavarat kasvoivat verrattuna edelliseen vuoteen neljännen vuoden peräkkäin. Etelä-Karjalan kehittämisrahaston varat on eriytetty kassavaroista vuoden 2021 aikana.

Viime vuosien hyvien vuosikatteiden ansioista toiminnan ja investointien rahavirta (5 v) on kolmatta vuotta peräkkäin positiivinen. Investointeja vuonna 2024 ei ollut ja toimitilojen hankintaan otettua lainaa lyhennettiin suunnitellusti. Kassan riittävyys jatkoi kasvuaan vuonna 2024 ja lainat ja vuokravastuut supistuivat edelleen.

4 Rahoitusasema

TASEEN TUNNUSLUVUT	TP 2023	TP 2024
Omavaraisuusaste, %	13,9 %	11,9 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	21,1 %	18,5 %
Kertynyt ylijäämä, t€	2 288	2 450
Lainakanta 31.1, t€	192	144
Lainasaamiset, t€	0	0

VÄLITETTÄVIEN VAROJEN MAKSATUKSET	TP 2023	TP 2024
Rajaohjelmat	10 627 423	0
AIKO	18 946	207 204
AKKE	189 755	174 312
AKKE ekosysteemisopimus	135 201	0
Etelä-Karjalan kehittämisrahasto	135 007	40 449
MOKRA	237 427	116 971
Yhteensä	11 343 759	538 936

Taseessa on huomattavat toimeksiantojen pääomat (21,0 milj. euroa) ja niitä vastaavat toimeksiantojen varat, mistä syystä omavaraisuusaste on alhainen. Pitkäaikainen laina 96 tEUR on Kuntarahoitukselta.

Välitettävien varojen maksatukset alenivat merkittävästi aiempiin vuosiin verrattuna, mihin vaikutti CBC-ohjelman maksatusten päättyminen vuoteen 2023.

5 Kokonaistulot ja kokonaismenot

Tilinpäätöslaskelmat		
Kokonaistulot ja -menot		
	2024	%
Tulot		
Toiminta		
Toimintatuotot	3 344 390,47	99,4 %
Korkotuotot	10 429,09	0,3 %
Muut rahoitustuotot	9 616,29	0,3 %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,0 %
Tulorahoituksen korjaukset		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,00	0,0 %
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,0 %
- Pysyvien vastaavien luovutustulot	0,00	0,0 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,0 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,0 %
Oman pääoman lisäykset	0,00	0,0 %
Kokonaistulot yhteensä	3 364 435,85	100,0 %
Menot		
Toiminta		
Toimintakulut	-3 235 041,80	98,3 %
- Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,0 %
Korkokulut	-7 326,50	0,2 %
Muut rahoituskulut	-315,08	0,0 %
Investoinnit		
Investointimenot	0,00	0,0 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-48 000,00	1,5 %
Kokonaismenot yhteensä	-3 290 683,38	100,0 %
Täsmäytykset		
Kokonaistulot	3 364 435,85	
./. Kokonaismenot	-3 290 683,38	
Erotus	73 752,47	
Rahavarojen muutos	238 571,18	
./. Muut maksuvalmiuden muutokset	-164 818,71	
Erotus	73 752,47	

6 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n mukaan maakuntahallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Maakuntahallitus esittää tilikauden tuloksen +121.752,47 euroa käsittelystä seuraavaa:

Siirretään rahastopääomista +40.449,00 euroa ja edellisten tilikausien ylijäämään +162.201,47 euroa.

Edelleen maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että +162.201,47 euron ylijäämästä siirretään 150.000,00 euroa Etelä-Karjalan kehittämisrahastoon käytettäväksi tulevina vuosina maakunnallisesti merkittävien, alueen elinkeinotoimintaa tai kuntien elinkeinopoliittista yhteistyötä ja muita maakuntaohjelmassa määriteltyjä kehittämistavoitteita edistävien hankkeiden ja selvitysten toteutukseen tai kehittämis- ja investointihankkeisiin, joilla parannetaan maakunnan saavutettavuutta.

7 Toteutumisvertailut

7.1 Talousarvion toteutuminen

TULOSLASKELMA	TA2024	TP 2024
Toimintatuotot yhteensä	3 178 607	3 344 390
Toimintakulut yhteensä	-3 220 607	-3 235 042
Toimintakate	-42 000	109 349
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-8 000	12 404
Vuosikate	-50 000	121 752
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0
Tilikauden tulos	-50 000	121 752
Rahastojen muutos	0	40 449
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-50 000	162 201

Vuoden 2024 toimintakate, vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden ylijäämä olivat merkittävästi talousarviota paremmat. Myönteiseen tulokseen vaikuttivat tarkan taloudenpidon lisäksi muun muassa henkilöstön rekrytointien suunniteltua hitaampi toteutuminen ja palkattomien vapaiden ja lomarahojen vaihdon vuoksi syntyneet säästöt, arvioitua pienemmät menot maakuntakaavan valmistelussa, välitettävien varojen hallinnointitehtävien suunniteltua suurempi määrä ja luottamushenkilöhallinnon menojen n. 45 t€:n budjetin alitus. Lisäksi rahoitustuottoja/-kuluja oli nettona selvästi talousarviota parempi.

7.2 Vaikuttava ja kestävä elinvoimatyö

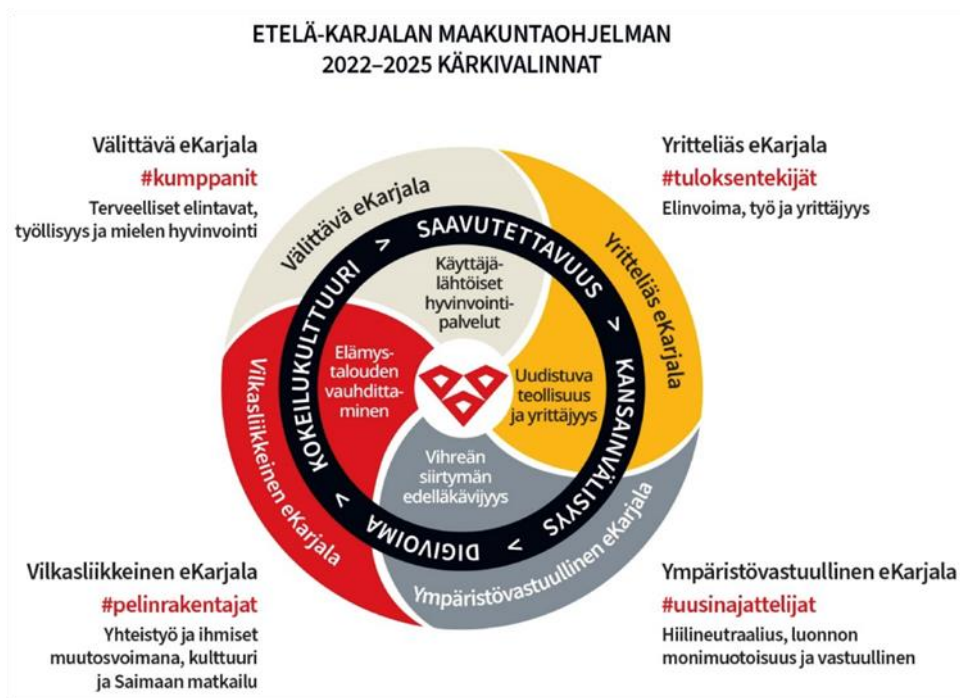
Maakuntaohjelma vaikuttavan ja kestävä elinvoimatyön linjaajana

Vuosi 2024 oli maakuntaohjelman kolmas toteutusvuosi, jonka lopulla käynnistettiin uuden maakuntaohjelmakauden 2026-2029 suunnitteluprosessi. Maakuntaohjelmaan tehtiin vuoden 2023 aikana päivitys, joka kohdennettiin sen rajaohjelmaa, Venäjä-yhteistyötä ja liikennejärjestelmän kehittämistä koskeviin sisältöihin. Kevään 2024 aikana käynnistettiin maakuntaohjelmien vertaisarviointiprosessi yhdessä Kymenlaakson kanssa, jossa maakuntaohjelma oli niin ikään päivitetty kesken kauden toimintaympäristön muutosten takia.

Arvioinnissa hyödynnettiin liittojen asiantuntijoiden lisäksi muiden aluekehittämisen viranomaisten ja eri sidosryhmien palautetta maakuntaohjelmakokonaisuudesta. Menetelminä olivat kyselyt, haastattelut ja arviointikokoukset. Arvioinnin kohteena ovat olleet maakuntaohjelmat mukaan lukien älykkään erikoistumisen strategiat ja niiden SOVA-lain mukaiset ympäristöselostukset. Näkökulmina ovat olleet muun muassa valmisteluprosessi, tilannekuva, strateginen ajattelu ja valinnat, tulevaisuuskuva ja ennakointi sekä ohjelman toimeenpanon organisointi ja vaikuttavuus.

Valmistelun laatu ja osallistaminen saivat hyvää palautetta. Uudelta ohjelmalta odotetaan tavoitteellisuutta ja valintoja. Nykyiset kärjet ovat edelleen ajankohtaisia. Vahvempaa roolia kaivataan yhteistyön, kansainvälistymisen ja kokonaisturvallisuuden teemoille. Aluekehittämisen ja aluesuunnittelun yhteensovittamista tulee myös vahvistaa.

Syksyn aikana laadittiin myös maakunnan aluekehittämisen tilanne- ja kehityskuva, mikä pohjustaa vuoden 2025 keväällä poikkihallinnollisesti käytäviä valtakunnallisia aluekehittämisen keskusteluja. Kevättalvella 2024 valmistunut aluekehittämispäätös linjasi hallituksen aluekehittämisen teemoja ja suuntia lähivuosille muodostaen myös tarkasteluteemat tilanne- ja kehityskuvalle. Tilannekuvan ja tulevan maakuntaohjelmavalmistelun osalta tehtiin Etelä-Karjalan tulevaisuuskuvan kirkastamiseksi yhteistyötä Luotain-hankkeen kanssa muun muassa järjestämällä marraskuussa 2024 laajan osallistujajoukon koonnut työpajatilaisuus. Etelä-Karjalan liiton rooli hankkeessa on ollut vuoden aikana merkittävä, kun painopiste viimeisenä toimintavuonna on ollut maakunnallisen ennakoitumallin kehittämisessä ja muotoilussa.

Kuva 1. Maakuntaohjelman kärkivalinnat

Älykkään erikoistumisen strategia eli Etelä-Karjalan Innovaatiostrategia 2022–2025 ohjaa rahoituksen kohdentamista erityisesti alue- ja rakennepolitiikan rahoitusten osalta. Strategiasta julkaistiin vuoden 2024 helmikuussa englanninkielinen kieliversio. Kesäkuussa 2024 Etelä-Karjala sai EU:n Regional Innovation Valley (RIV) tunnustuksen temaattisina kärkinä fossiilivapaa energia sekä bio- ja kiertotalous. Aloitteeseen hakeutuminen on osa EU:n innovaatiopolitiikkaa ja älykkään erikoistumisen kansainvälistä ulottuvuutta, jossa EU-alueiden yhteistyötä pyritään vahvistamaan muun muassa yritysten hakeutumisella osaksi ylikansallisia arververkostoja.

Maakuntaohjelmatyön ohella vuoden aikana osallistuttiin erilaisiin aluekehittämisen edellytyksiä ja tavoitteita koskeviin laajoihin ylläalueellisiin valmisteluihin. Näistä mainittakoon TEM koordinoima Itäisen Suomen valmistelutyö, EU:n TSI-välineellä rahoittama hanke Itäisen Suomen tilannekuvan ja siirtymäsuunnitelmien muodostamiseksi sekä Etelä-Suomen maakuntien yhteinen visiotyö 2040.

Aluekehitysrahoituksella vauhtia toteutukseen

Etelä-Karjalan liitto tukee hankerahoituksella kehittämistoimia, jotka edistävät Etelä-Karjalan maakuntaohjelman kärkivalintojen ja kehittämistavoitteiden toteutusta. EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelman Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 hallintoviranomainen työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on delegoinut rahoitustehtäviä Etelä-Karjalan liitolle, joka näin ollen toimii välittävänä toimielimenä. Liiton käytettävissä on Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoitusta ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) rahoitusta.

EAKR-rahoituksen tavoitteena on tasoittaa alueellisia kehityseroja, luoda elinvoimaa, parantaa työllisyyttä, tukea kestävää kasvua ja lisätä kilpailukykyä. JTF-rahoituksella kevennetään ilmastosiirtymän aiheuttamia sosioekonomisia kustannuksia ja tuetaan aluetalouden monipuolistamista ja uudistamista sekä osaamiseen panostamista, TKI-investointeja ja turvetuotannosta poistuvien alueiden ennallistamista.

Vuoden 2024 aikana Etelä-Karjalan liitto avasi viisi EAKR-rahoitushakua ja kaksi JTF-rahoitushakua. EAKR-hakuilmoituksissa haettavissa ollut tuki oli yhteensä noin 5 milj. euroa, kun aiemmissa hauissa käyttämättä jäänyt tuki oli mukana seuraavissa hauissa. Hakujen tuesta 1,16 milj. euroa oli kohdennettu itäisen Suomen valtiosihteerityöryhmän painotusten mukaisiin tarpeisiin, ensisijaisesti itä-Kaakko vetylaakson perustamiseen, vihreän vedyn tuotannon tutkimustyöhön sekä kokonaisturvallisuuden vahvistamiseen Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa. Lisäksi 0,775 milj. euroa oli kohdennettu Lappeenranta-Imatra ekosysteemisopimuksen toteuttamiseen. JTF-tuen määrä oli 3,3 milj. euroa.

Etelä-Karjalan liiton rahoitustiimi käsitteli vuoden aikana yhteensä 60 hakemusta, jotka jätettiin vuoden 2024 EU-hankehakuihin. Näistä 48 oli osoitettu EAKR-hankehakuihin ja 12 JTF-hakuihin. EAKR-hakemuksista 25 eteni myönteisenä päätöksentekoon ja näihin hankkeisiin kohdennettiin tukea yhteensä noin 4 milj. euroa. JTF-hakemuksista kolme sai myönteisen rahoituspäätöksen ja näihin kohdennettu tuki on yhteensä 2,6 milj. euroa.

EU-rahoituksen lisäksi Etelä-Karjalan liitolla on ollut käytettävissä kansallista alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemisen määrärahaa (AKKE). Vuonna 2024 AKKE-rahoitusta myönnettiin 7.6.2023 avatun jatkuvan haun hakukriteerien mukaisesti. AKKE-rahoitushakemuksia vuonna 2024 Etelä-Karjalan liittoon jätettiin 29. Rahoitusta myönnettiin yhteensä 20 hankkeelle, joiden yhteenlaskettu tuki oli noin 1,5 milj. euroa.

Aluesuunnittelun merkitys maakunnan ohjauksessa

Maakunnan suunnittelutyöhön kuuluu alueidenkäyttölaissa mainittu alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava, jossa esitetään maakunnan kehittämisen tavoitteet. Etelä-Karjalan maakuntakaava 2040:n suunnittelutyö on käynnissä. Vuosi 2024 meni kaavaluonnoksen suunnittelutyössä. Vuonna 2024 kaavan suunnittelutyötä edistettiin ohjausryhmän kokouksin, maakunnallisessa luontoryhmässä ja sidosryhmätapaamisin. Vuonna 2024 saatiin piirrettyä alustava kaavaluonnoskartta, jota esiteltiin loppuvuodesta kuntien kaavoista vastaaville henkilöille.

Maakuntakaavan suunnittelutyö on ollut ennakoitua merkittävästi isompi kokonaisuus, minkä vuoksi kaavaluonnos ei ole valmistunut vuoden 2024 loppuun mennessä.

Muissa aluesuunnitteluun liittyvistä tehtävissä Etelä-Karjalan liitto osallistui edellisvuosien tapaan kuntien kaavahankkeiden viranomaisneuvotteluihin sekä kuntien ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen välisiin kehittämiskeskusteluihin. Lisäksi Etelä-Karjalan liitto antoi lausuntoja kuntien yleis- ja asemakaavahankkeista, mikä on osa maakuntakaavan toteutumisen seurantaa. Ampumaratalain 12 §:n mukainen Etelä-Karjalan ampumaratojen nykytilaselvitys- ja kehittämissuunnitelmaluonnos oli kommentoitavana lokakuussa 2024.

Vuonna 2024 Etelä-Karjalan liikennejärjestelmätyöryhmä jatkoi työtään entisellä kokoonpanolla. Etelä-Karjalan liikennestrategian päivitys valmistui kesän alkupuolella ja strategia julkaistiin kesälomakauden jälkeen StoryMap-muotoisena raporttina. Strategian päivitys oli tarpeen rajaliikenteen tyrehtymisen ja teollisuuden muuttuneiden kuljetusvirtojen vuoksi.

Hinku-maakuntana (eli hiilineutraalina maakuntana) Etelä-Karjala on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä Hinku-kunnille ja -maakunnille asetettujen tavoitteiden mukaisesti vuoden 2007 tasosta 80 % vuoteen 2030 mennessä. Ennakkotietojen mukaan vuoden 2023 lopussa maakunnan päästöt oli pystytty vähentämään 49 %, joten vuoteen 2030 mennessä päästöjä pitää vähentää vielä noin 30 %. Tämä on erittäin haasteellinen tavoite: 49 % saavuttamiseen meni 16 vuotta, ja loput 31 % pitäisi pystyä vähentämään noin viiden vuoden aikana.

Maakunnan päästöistä reilut 30 % syntyy tieliikenteessä. Raide- ja vesiliikenteen yhteinen osuus on vain 2 % kaikista päästöistä. Näin ollen liikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteiden tulee kohdistua tieliikenteen päästöjen vähentämiseen. Koska viiden vuoden aikana asiaa ei pystytä ratkaisemaan ajoneuvojen käyttövoimamuutoksella, pitää toimenpiteitä kohdistaa muihin vaihtoehtoihin. Asian eteenpäin viemiseksi vuoden 2024 lopussa päätettiin, että Etelä-Karjalan maakunnalliselle liikennejärjestelmätyöryhmälle perustetaan vuoden 2025 alussa työryhmä, jonka tehtävänä on edistää kestävästi liikenteen toimenpiteiden vientiä käytäntöön.

Etelä-Karjalan metsäteollisuuden tuotantolaitoksiin tuotiin raakapuuta Suomesta ja Baltian maista. Raakapuun kuljetusvirrat käyttivät merkittävän osuuden Karjalan radan kapasiteetista sekä Luumäki-Lappeenranta että Imatra-Joensuu välisellä rataosuudella: liikennemäärät Luumäen ja Lappeenrannan välillä ovat lisääntyneet lähes 60 % muutaman viime vuoden aikana, ja tavarajunien määrä on lisääntynyt 60 % vuodesta 2022 vuoteen 2024.

Väylävirasto sai vuoden 2024 aikana valmiiksi Luumäki-Imatra välillä käynnissä olleen LUIMA-hankkeen rakennusurakan. Lisäksi Väylävirastossa valmistui Luumäki-Joutseno välille rakennettavan kaksoisraiteen ratasuunnitelmat. Vuoden lopulla Väylävirasto käynnisti Imatra-Joensuu rataosan suunnittelun, johon saatiin EU:n CEF-rahoitusta 3 M€. Syksyn 2024 budjettiriihessä maan hallitus osoitti 90 miljoonan euron valtuuden Karjalan radan investointeihin, jotka kohdentuvat Lappeenrannan liikennepaikan ja Kouvolan ja Luumäen välisen rataosuuden parantamiseen.

Tieliikenteessä Kaakkois-Suomen ELY-keskus jatkoi tiesuunnitelman laatimista valtatiellä 13 niin sanottujen Uskin mutkien kohdalla Lemin kunnan alueella. Vuoden 2024 valtion talousarvion jakovarasta saatiin rahoitus (noin 1,4 M€) Vehkakaipaleentien parantamiseen Lappeenrannan ja Taipalsaaren rajalla.

Vesiliikenteessä osallistuttiin Lappeenrannan kaupungin vetämän Logistiikan Vuoksi -hankkeen edunvalvontatyöryhmän toimintaan. Tavoitteena on turvata Saimaan sisäinen vesiliikenne, joka on muuttumassa haasteelliseksi elinkaarensa lopussa olevan aluskannan ja osaavan työvoiman puuttumisen vuoksi. Saimaan sisävesiliikenteen kasvu on ollut voimakasta viimeisimpien vuosien aikana ja liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttamisen vuoksi vesiliikenteen kehittäminen on erittäin tärkeää.

Laajalla itäsuomalaisella yhteistyöllä tehtiin edunvalvontaa Liikenne 12 -suunnitelman päivitykseen ja suunnitelmaa toteuttavaan valtion väyläverkon investointiohjelmaan sekä jatkettiin nopeiden itä ratojen edunvalvontaa.

Muut elinvoimapaalvelut tukemassa aluekehitystä

Vuoden 2024 aikana panostettiin oman toiminnan kehittämiseen, mitä tehtiin sisäisenä työskentelynä omilla henkilöresursseilla. Kevättalvella konseptoitiin Etelä-Karjalan liiton vaikuttamistyön ja -viestinnän toimintamalli, jota vietiin vuoden aikana käytäntöön esimerkiksi valmistelemalla ensimmäistä edunvalvontasuunnitelmaa. Luotain-ennakointiprojektissa kehitettiin maakunnallisen ennakointimallin lisäksi Etelä-Karjalan liiton oma toimintamalli, jota viedään niin johtoryhmätyöskentelyyn kuin vaikuttamistyöhön. Kattavamman rahoitustoiminnan kokonaiskuvan saamiseksi siirryttiin hyödyntämään PowerBI-työkalua, jonka avulla seuranta on ajantasaista, edellyttää vähemmän manuaalista työtä ja on visuaalisesti havainnollisempaa. Vuoden aikana käynnistettiin myös Etelä-Karjalan liiton kansainvälisen toiminnan suuntaviivojen kehittäminen.

Aluekehityslain mukaisesti Etelä-Karjalan liitto vastaa alueensa kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamisesta. Tämän tehtävän ja kuntien välisen kulttuuriyhteistyön edistämiseksi Etelä-Karjalan liitto käynnisti vuoden 2023 alusta opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksella alueellisen kulttuurin kehittämistehtävähankkeen, joka jatkuu kesään 2025. Etelä-Karjalan kulttuurikunnat -hankkeessa työskentelevä kulttuurikoordinaattori toimii tiiviissä yhteistyössä kuntien kulttuurivastaavien kanssa ja koordinoi kuukausittain kokoontuvaa kulttuurikonklaavia eli maakunnallista kulttuurin yhteistyöverkosta. Hankkeella on toteutettu kuntien välisiä yhteistyöpilotteja, kuten kirjastokiertueita ja tuotettu Etelä-Karjalan Kulttuuri -nimistä lehtijulkaisua. Hankkeen puitteissa tehtiin myös Kulttuuri on vaikuttava sijoitus -julkaisu, joka käsittelee taide- ja kulttuurialan kansantaloudellisia vaikutuksia ja tarkastelee alan tuottavaa ja työllistävää vaikutusta sekä roolia kuntien ja kaupunkien aluetaloudessa. Julkaisun data on kerätty niin Etelä-Karjalan kuin koko Suomen alueelta. Lisäksi on järjestetty kulttuurikahviloita kaupunkien kanssa sekä osallistuttu muun muassa kulttuurileijonien luolan, maakuntapäivän, Itä-Suomen kulttuurifoorumin ja tammikuulle 2025 ajoittuvan Etelä-Karjalan Kulttuuri- ja urheilugaalan järjestelyihin.

Keväällä 2024 Etelä-Karjalan liitto järjesti Etelä-Karjala-palkinnon suunnittelukilpailun. Tavoitteena oli kehittää palkinto, joka myönnettäisiin maakuntapäivän yhteydessä jollekin Etelä-Karjalaa ansiokkaasti kehittäneelle henkilölle tai yhteisölle ja jonka teemat vaihtuvat vuosittain maakuntaohjelman

kärkitekemojen mukaisesti. Kilpailun voitti Riikka Purosen työ ”Älykello”. Vuoden 2024 maakuntaohjelman kärkiteeman ”Vilkasliikkeinen Etelä-Karjala” mukaisesti historian ensimmäinen Etelä-Karjala-palkinto myönnettiin yleisöäänestyksen perusteella kulttuurin moniottelija Seppo Äikkäälle.

Etelä-Karjalan liiton roolina matkailun kehittämisessä on toisaalta toimia strategisena kehittämiskumppanina sekä toisaalta mahdollisuuksiensa ja käytettävissä olevien rahoitusten puitteissa tukea toimialan kehittämistyötä hankerahoituksella. Matkailun kehittämistä Etelä-Karjalan liitto edisti vuonna 2024 osallistumalla alueellisiin ja ylimaakunnallisiin yhteistyöryhmiin sekä tukemalla muun muassa kehittämishankkeita, joilla kehitetään Saimaan matkailua ja European Region of Gastronomy-juhluvuotta 2024. Kehittämisrahoituksella on myös luotu edellytyksiä Imatran erä- ja luontokulttuurimuseon perustamiselle ja Kutilan kanavan rakentamiselle. Ruokamatkailun edistämistä Etelä-Karjalan liitto on edistänyt myös osallistumalla D.O. Saimaa -laatu- ja alkuperämerkin tunnetuksi tekemiseen maakunnassa ja koordinoimalla sen alueellista arviointiraatia.

Luonnonvarojen kestävä käyttö sekä monimuotoisen luonnon ja laadukkaiden vesivarojen säilyttäminen ja lisääminen huomioidaan valmisteilla olevassa maakuntakaavassa useista eri maakuntakaavavarauksista koostuvan ekologisen verkoston kautta. Vuonna 2024 Etelä-Karjalan luontoryhmä jatkoi työskentelyään teeman ympärillä ja ryhmässä kävi useita ulkopuolisia asiantuntijoita luennoimassa. Myös Priodiversity LIFE-hanke oli tärkeä yhteistyökumppani maakuntakaavatyössä. Hankkeessa valmistellaan yhtenä toimenpiteenä maakunnallista luonnon monimuotoisuuden ohjelmaa. Maakuntakaavotyössä edistettiin myös virkistyskohteiden ja rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuuksia ja tehtiin niidenkin osalta hyvää sidosryhmäyhteistyötä.

Ilmastotyössä pääpaino oli Ruokolahden, Rautjärven, Parikkalan, Taipalsaaren, Lemin ja Luumäen ilmastosuunnitelmien laatimisessa, jota tehtiin ympäristöministeriön rahoituksella. Suunnitelmien laatimisprosessiin kuului paljon maakunnallista ja valtakunnallista verkostoyhteistyötä ja erityisesti maakunnallinen yhteistyö ilmastoasioissa tiivistyi vuoden mittaan edelleen. Säännölliset etäaamukahvit ovat koonneet ilmastotoimijoita ja ilmastotyöstä kiinnostuneita keskustelemaan. Liitto oli lisäksi mukana alueellisessa Canemure-hankkeessa ja valtakunnallisessa HINKU-työryhmässä.

Etelä-Karjalan liitto ja Lappeenrannan kaupunki kutsuivat koolle kiertotaloustoimijoiden työryhmän, joka kokoontuu muutaman kerran vuodessa vaihtamaan ajankohtaisia kiertotalouskuulumisia. Lisäksi Etelä-Karjalan liitto kokosi maakunnan reitistökehittäjät yhteen ja järjesti säännöllisiä aamukahveja sekä vuotuisen teematapaamisen maastossa. Tiedonvaihdon tehostamista on toivottu ja se edistää maakunnan virkistyskohteiden järjestelmällistä kehittämistä sekä hanketoimintaa.

Lisäksi vaikuttamistyötä on tehty maakunnan strategisessa suunnittelutyössä, maakunnallisissa ja valtakunnallisissa yhteistyöryhmissä sekä antamalla lausuntoja merkittävistä hankkeista, ohjelmista ja lakiuudistuksista. Liiton tekemästä vaikuttavasta ja kestävästä elinvoimatyöstä viestittiin vuoden 2024 aikana aktiivisesti muun muassa joka syksy toteutettavalla kuntakerroksella, erilaisissa kokouksissa ja yhteistyötapaamisissa sekä Etelä-Karjalan liiton kotisivuilla ja sosiaalisen median kanavissa. Hankkeiden rahoitushakemusten määrä ja laatu säilyi normaalilla tasolla.

7.3 Pidetty ja houkutteleva työpaikka

Etelä-Karjalan liiton imagoa pidettynä ja houkuttelevana työpaikkana tuettiin erilaisilla viestinnällisillä toimenpiteillä. Aiempiin vuosiin verrattuna maksullinen somemainonta tuli mahdolliseksi ja sitä hyödynnettiin esimerkiksi yhteyspäällikön rekrytoinnissa. Jo aiemmin olemassa olevia brändituotteita (esimerkiksi jakotavarat) teetettiin lisää, mutta myös uusia tuotteita kehitettiin. Lisäksi liiton henkilöstön avustuksella uusittiin työyhteisön promootiokuvia hyödynnettäväksi muun muassa rekrytoinneissa ja muissa viestintämateriaaleissa. Liiton sosiaalisen median kanavista erityisesti Instagramin sisältöä muutettiin palvelemaan myös liiton viestinnän kautta välittyvää työnantajakuvaa koko maakuntaa kattavan viestinnän lisäksi. Liiton viestintäkanavia hyödynnettiin rekrytointien lisäksi myös uusien työntekijöiden esittelyihin ja liiton toiminnan arjesta kertomiseen.

TYKY-toiminta oli aktiivista aiempien vuosien tapaan ja työtoimintapäivien lisäksi uutuutena toteutettiin henkilöstöä eri tavoin aktivoivaa eri teemoihin liittyvää pop up -tykyilyä. Liikunta- ja kulttuuriedut olivat käytössä ePassipalvelun kautta omaehtoiseen liikuntaan ja hyvinvoinnin edistämiseen taukoliikuntaohjelmisto BreakPron lisäksi. Uudistettu 5. kerroksen iso neuvotteluhuone saatiin uudistettuna käyttöön vuoden 2024 alussa.

Palkkausjärjestelmän soveltamisessa yhdessä henkilöstöjärjestöjen edustajien kanssa sopien 1.6.2024 jaettavana olleet paikalliset järjestelyerät kohdennettiin tehtäväkohtaisten palkkoihin. Vuoden lopulla aloitettiin valmistautuminen kunta-alan virka- ja työehtosopimukseen liittyvän tasopalkkamallin käyttöönottoon vuonna 2025.

Toimintaa ohjaavia ohjeita päivitettiin useita vuoden aikana. Laadittavana olivat muun muassa hallintosääntö, henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, sopimushallinnan ohje sekä erilaisia viestinnän ohjeita, joista häiriö- ja kriisiviestintäsuunnitelma hyväksyttiin maakuntahallituksessa vuoden 2025 alussa.

Syyskuussa 2024 toteutettiin vuosittainen työhyvinvointikysely Kuntien eläkevakuutuksen kyselymallia viidennen kerran soveltaen. Kyselyn tulokset kohenivat merkittävästi verrattuna edelliseen vuoteen vastausten keskiarvo oltua mittaushistorian korkein 3,96 (3,67 vuonna 2023) asteikolla 1-5. Kyselyn tulokset kohenivat kautta linjan eri arviointikohdissa. Nousua oli erityisesti kysymyksissä, jotka käsittelevät lähiesihenkilötyötä, mutta merkittävästi myös työnantajan toimintaa sekä asiakkaita ja yhteistyötä koskevissa kysymyksissä.

7.4 Arvostettu osaaja, edunvalvoja ja yhteistyökumppani

Etelä-Karjalan liiton tavoitteena on olla vahva osaaja ja verkostovaikuttaja ja haluttu yhteistyökumppani niin kotimaassa kuin ulkomaisten kumppanien suhteen.

Etelä-Karjalan liitto toteuttaa vuosittain asiakastytyväisyyskyselyn keskeisille sidosryhmille. Kokonaistyytyväisyys Etelä-Karjalan liiton toimintaan vuonna 2024 oli 3,86 (asteikolla 1–5) eli samalla hyvällä tasolla kuin parina edellisvuotena.

Kuntayhteistyötä systematisoitiin ja tiivistettiin. Uudistetut maakunnallisen kuntayhteistyön toimintatavat pitävät sisällään mm. Lappeenrannan-Imatran kaupunkiseudun työvaliokunnan työn suunnitelmallisuuden lisäämistä ja henkilöstön aktiivisempaa jalkautumista kuntiin eri teemoissa, kuten

ensimmäistä kertaa toteutetut kaikkien rahoittajaorganisaatioiden yhteiset rahoitusmahdollisuuksien esittelytilaisuudet. Yhteisen tilannekuvan tukemiseksi kaupunkien ja kuntien johdolle on tarjottu mahdollisuus kertoa liiton henkilöstöpalaverin yhteydessä kunnan ajankohtaisista asioista. Vuoropuhelu on ollut tiivistä esimerkiksi in house-lainsäädäntöön liittyen, josta on tehty yhteisiä ulostuloja. Etelä-Karjalan edunvalvontaan on perustettu kuntien johtavien viranhaltijoiden ja Etelä-Karjalan liiton pikaviestiryhmä.

Etelä-Karjalan liitto jatkoi aiempien vuosien tapaan aktiivista, monikanavaista viestintää maakunnan edunvalvontatavoitteista ja toiminnasta. Muun muassa useita erilaisia kannanottoja ja liiton toimintaan liittyviä asiantuntija-artikkeleita julkaistiin vuoden mittaan sekä yksin että yhdessä eri yhteistyökumppaneidemme kanssa. Suurimman valtakunnallisen huomioarvon sai jo kolmatta kertaa yhteistyössä Kotkaniemi-säätiön ja Luumäen kunnan kanssa järjestetty Kotkaniemi-foorumi, joka keräsi Luumäelle elokuun alussa maan kärkipoliitikkoja ja asiantuntijoita sekä runsaslukuisen yleisön turvallisuuspoliittisten kysymysten äärelle. Tilaisuuden pääpuhujana toimi Sauli Niinistö. Kotkaniemi-foorumi näkyi tapahtumahetkellä useissa eri medioissa ja siihen on viitattu julkisuudessa useita kertoja tapahtuman jälkeenkin. Voidaan sanoa, että Kotkaniemi on lunastanut paikkansa yhtenä Suomen tärkeimmistä keskusteluareenoista. Samoin kolmatta kertaa lokakuussa LUT-yliopistolla järjestetty maakuntapäivä kokosi suuren joukon maakunnan uusin ajattelijoita, virkamiehiä ja luottamushenkilöitä maakuntastrategiaan pohjautuvan Vilkasliikkeinen Etelä-Karjala-teeman pariin. Maakuntapäivän pääpuhujana oli kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen. Maakuntapäivän yhteydessä jaettiin ensimmäistä kertaa Etelä-Karjala-palkinto, joka kohdennettiin maakuntapäivän teeman mukaisesti henkilölle, joka on omalla toiminnallaan esimerkillisesti edistänyt maakunnan kehittymistä ja maakuntaohjelman toteutusta matkailu- ja kulttuurisektorilla. Seitsemän ehdokkaan joukosta palkinnon sai kulttuurin moniottelija Seppo Äikäs.

Etelä-Karjalan liitto toimii aktiivisesti verkostoissa niin maakunnan sisällä, maakuntien välillä, kansallisesti ja kansainvälisesti. Edunvalvontaa tehtiin niin ministeriöihin, valtion keskusvirastoihin, eduskuntaan, EU:n parlamenttiin, Alueiden komiteaan ja komissioon yhdessä kuntien, kansanedustajien ja muiden maakuntien liittojen kanssa. Etelä-Karjalan liitto otti aktiivisesti kantaa maakunnan puolesta vuoden aikana mm. liikenneyhteyksiin, erilaisiin lainsäädäntövalmisteluihin ja koulutuspoliittisiin linjauksiin liittyen. Kannanottoja ja lausuntoja valmisteltiin maakunnan kuntien ja muiden toimijoiden sekä muiden maakuntien kanssa yhteistyössä.

Edunvalvonnassa vuonna 2024 painottui edelleen rajaseudun muuttuneen toimintaympäristön esille nostaminen niin kansallisesti kuin EU-tasolla. Tämä konkretisoitui lukuisina vierailuina maakuntaan (muun muassa kansliapäälliköt, ministerit, kansainvälinen media ja Euroopan komission puheenjohtaja) ja mahdollisuutena viedä omaa asiantuntijuutta muun muassa Alueiden komitean lausuntovalmisteluun. Vuoden aikana itärajan tilannekuvan kannalta olennaisia olivat myös Espon Chanebo ja TSI -hankkeiden käynnistyminen. Chanebo-hanke käynnistyi Etelä-Karjalan liiton valmisteleman ehdotuksen pohjalta. Siinä tuotetaan tietoa Kaakkois-Suomen ja tiettyjen Baltian alueiden muuttuneesta tilanteesta ja tehdään ehdotuksia tarvittavista EU-politiikkatoimista. EU:n TSI-rahoituksella (TSI = technical support instrument) itäiseen Suomeen valmistellaan alueellisia siirtymäsuunnitelmia vastaamaan muuttuneeseen

toimintaympäristöön. Hanke käynnistyi edellisen koheesioasioista vastaavan komissaari Elisa Ferreiran aloitteesta.

Etelä-Karjalan liitto teki aktiivista vaikuttamistyötä muun muassa itäisen Suomen ohjelman valmistelutyössä. Ohjelma luovutettiin pääministeri Petteri Orpolle helmikuussa 2025. Osana Itäisen Suomen ohjelmaa valtiolta tuli jo vuoden 2024 aikana rahoitusta itäisen Suomen matkailumarkkinointiin Visit Finlandille (3 M€) ja biotalouden kasvuohjelmaan (2,5 M€).

Yhteistyössä ELY-keskuksen ja alueen kuntien kanssa valmisteltiin äkillisen rakennemuutoksen hakemus etenkin Imatran tilanteeseen vastaamiseksi. Äkillisen rakennemuutoksen rahoitusta saatiin Imatran seudulle ja Etelä-Karjalaan neljä miljoonaa euroa.

Maakunnan kannalta merkittävä satsaus oli Karjalan rataan hallituksen suuntaamat varat 90 + 10,5 miljoonaa euroa, jotka käytetään Lappeenrannan liikennepaikan ja Luumäki-Lappeenranta-välisen kaksoisraiteen parantamiseen. Edelleen kaksoisraiteen edistäminen säilyy maakunnan tärkeimpänä liikennehankkeena.

Vuoden aikana viestimme tarpeesta synnyttää itäiseen Suomeen uudenlaista kokeiluja muun muassa vihreän siirtymän sekä korkeakoulujen ja yritysten välisten hankkeiden mahdollistamiseksi. Vaikuttamistyötä tehtiin lisäksi lukuisissa maakunnan kannalta tärkeissä kysymyksissä muun muassa tuulivoimarakentamiseen, ammatillisen koulutuksen leikkauksiin ja inhouse-lainsäädännön uudistamiseen vaikuttamisessa. Etelä-Karjalan liitto on ollut aktiivinen myös mm. saaristolainsäädännön uudistamistyössä. Edunvalvontaa tehtiin LAB-ammattikorkeakouluun uuden laboratorioanalytikkokoulutusvastuun saamiseksi siinä onnistuen. Myös ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosien leikkausta saatiin kohtuullistettua 15 prosentin leikkausuhkasta 11 prosenttiin.

Kaakkois-Suomi - Venäjä -rajaohjelmaan alun perin varatusta EU-rahoituksesta 24 milj. euroa siirtyi Varsinais-Suomen liiton hallinnoimaan Central Baltic-ohjelmaan. Ohjelmaan saatiin neuvoteltua Kaakkois-Suomelle, itäiselle Virolle ja Latvialle suunnattu kohdennettu haku, jossa rahoitusta oli keväällä 2024 hakukierroksella jaossa yhteensä 30 milj. euroa. Tämä ei olisi toteutunut ilman Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson liiton yhteistä edunvalvontaa.

Kaakkois- ja Itä-Suomen tilanteesta muuttuneissa olosuhteissa on saatu viestittyä onnistuneesti Euroopan parlamenttiin ja komissioon ja työtä on syytä jatkaa. Edunvalvonta on pitkäjänteistä työtä ja tulosten odotetaan näkyvän viimeistään seuraavalla EU-ohjelmakaudella. Venäjä-yhteistyön päättymisen jälkeen on aktiivista yhteistyötä rakennettu Baltian maihin. EU:n ulkoraja-alueiden tilanteen esille tuominen EU-tasolla vaatii maarajat ylittävää yhteistyötä.

Etelä-Karjalan liitolla on ollut yhteistyösopimus ukrainalaisen Harkovan alueen kanssa vuodesta 2017 lähtien. Kesällä 2023 yhteistyösopimus allekirjoitettiin uudestaan Uzhorodissa, Länsi-Ukrainassa. Etelä-Karjalan liitto jatkoi vuonna 2024 aktiivisesti Euroopan raja-alueiden yhdistyksessä (AEBR) ja vetää sen Ulkorajayhteistyön työryhmää (TFEB).

8 Tilinpäätöslaskelmat

Tilinpäätöslaskelmat		
Tuloslaskelma		
	2023	2024
Toimintatuotot		
Myyntituotot	2 361 247,47	2 560 700,51
Tuet ja avustukset	1 140 516,47	783 610,28
Muut toimintatuotot	0,00	79,68
Toimintatuotot yhteensä	3 501 763,94	3 344 390,47
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-2 238 779,57	-2 145 330,49
Palkat ja palkkiot	-1 884 939,22	-1 810 961,42
Henkilösivukulut	-353 840,35	-334 369,07
Eläkekulut	-312 962,85	-303 971,19
Muut henkilösivukulut	-40 877,50	-30 397,88
Palvelujen ostot	-1 018 033,44	-891 080,70
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-45 118,00	-50 385,35
Avustukset	0,00	-34 670,00
Muut toimintakulut	-127 360,48	-113 575,26
Toimintakulut yhteensä	-3 429 291,49	-3 235 041,80
Toimintakate	72 472,45	109 348,67
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	64,14	10 429,09
Muut rahoitustuotot	1 783,87	9 616,29
Korkokulut	-8 015,49	-7 326,50
Muut rahoituskulut	-1 472,96	-315,08
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-7 640,44	12 403,80
Vuosikate	64 832,01	121 752,47
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	0,00	0,00
Tilikauden tulos	64 832,01	121 752,47
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	135 007,00	40 449,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	199 839,01	162 201,47
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/toimintakulut, %	102,1 %	103,4 %
Vuosikate/poistot, %	-	-

Tilinpäätöslaskelmat		
Rahoituslaskelma		
	2023	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	64 832,01	121 752,47
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	0,00
Toiminnan rahavirta yhteensä	64 832,01	121 752,47
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00
Investointien rahavirta yhteensä	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä	64 832,01	121 752,47
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-48 000,00	-48 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Lainakannan muutokset yhteensä	-48 000,00	-48 000,00
Oman pääoman muutokset	43 395,20	
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	86 154,35	47 323,76
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	212 799,86	190 278,99
Korottomien velkojen muutos	-67 022,36	-72 784,04
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	231 931,85	164 818,71
Rahoituksen rahavirta yhteensä	227 327,05	116 818,71
Rahavarojen muutos	292 159,06	238 571,18
Rahavarojen muutos	292 159,06	238 571,18
Kassavarat 31.12.	1 456 449,25	1 695 020,43
Kassavarat 1.1.	1 164 290,19	1 456 449,25
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirta/kertymä 5v, €	531 670,09	773 146,37
Investointien tulorahoitus, %	-	-
Pääomamenojen tulorahoitus, %	135,1 %	253,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,3	5,1
Lainanhoitokate	1,3	2,3
Lainat ja vuokravastuut 31.12	236 673,6	173 846,5
Kassan riittävyys, pv	152	188

Tilinpäätöslaskelmat		
Tase		
	2023	2024
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat	1 597 974,79	1 597 974,79
Sijoitukset	1 597 974,79	1 597 974,79
Osakkeet ja osuudet	1 597 974,79	1 597 974,79
Toimeksiantojen varat	16 636 453,63	21 146 223,63
Valtion toimeksiannot	16 636 453,63	21 146 223,63
Vaihtuvat vastaavat	1 729 125,73	1 777 417,92
Saamiset	272 676,48	82 397,49
Lyhytaikaiset saamiset	272 676,48	82 397,49
Myyntisaamiset	15 096,48	919,32
Muut saamiset	39 766,84	28 845,49
Siirtosaamiset	217 813,16	52 632,68
Rahoitusomaisuusarvopaperit	366 823,44	374 341,07
Muut arvopaperit	366 823,44	374 341,07
Rahat ja pankkisaamiset	1 089 625,81	1 320 679,36
Vastaavaa yhteensä	19 963 554,15	24 521 616,34
Vastattavaa		
Oma pääoma	2 784 259,19	2 906 011,66
Peruspääoma	334 290,32	334 290,32
Muut omat rahastot	162 059,05	121 610,05
Edell. tilikausien ylijäämä (alijäämä)	2 088 070,81	2 287 909,82
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	199 839,01	162 201,47
Toimeksiantojen pääomat	16 438 828,30	20 995 922,06
Valtion toimeksiannot	16 438 828,30	20 995 922,06
Vieras pääoma	740 466,66	619 682,62
Pitkäaikainen	144 000,00	96 000,00
Lainat rahoituslaitoksilta	144 000,00	96 000,00
Lyhytaikainen	596 466,66	523 682,62
Lainat rahoituslaitoksilta	48 000,00	48 000,00
Ostovelat	124 798,72	80 487,94
Liittymismaksut ja muut velat	95 995,95	84 952,28
Siirtovelat	327 671,99	310 242,40
Vastattavaa yhteensä	19 963 554,15	24 521 616,34
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	13,9 %	11,9 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	21,1 %	18,5 %
Kertynyt ylijäämä, t€	2 288	2 450
Lainakanta 31.12, t€	192	144
Lainasaamiset, t€	0	0

9 Tilinpäätöksen liitetiedot

9.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät.

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Vaihtuvat vastaavat

Saamiset on merkitty taseen nimellisarvoon ja rahoitusomaisuusarvopaperit hankintamenoon.

9.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Aikaisempia tilikausia koskevan virheen käsittely tilinpäätöksessä

Tilikauden 2023 tilinpäätöksessä on oikaistu aiemmalla tilikaudella kirjanpidossa purkamatta jäänyt siirtovelka. Taseen lyhytaikaisiin siirtovelkoihin on tilikausilla 2016 ja 2017 kirjattu ENPI-ohjelman Venäjän sivutoimipisteen vuokratulujä, joiden on tiedetty aiheutuneen ja tulevan myöhemmin maksettavaksi. Siirtovelkoihin kirjatut vuokratulut on tilikaudella 2017 maksettu toimittajalle laskun mukaisesti, mutta kirjattu tuolloin uudelleen kyseisen tilikauden vuokratuluksi, eikä purettu siirtovelkoja.

Tilikauden 2023 tilinpäätöksessä on purettu siirtovelkoja 43 395,20 euroa ja vastaava oikaisu on merkitty edellisten tilikausien ylijäämään. Taseen vertailutietoja on muutettu vastaavasti. Korjausta ei ole tehty vertailuvuoden tuloslaskelmaan.

9.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

TOIMINTATUOTOT	TP 2023	TP 2024
Jäsenkuntien maksuosuudet	2 305 740	2 414 088
Muut myyntituotot	55 507	146 612
EU-tuet	459 279	245 728
Muut tuet ja avustukset	681 238	537 882
Muut toimintatuotot		80
Yhteensä	3 501 764	3 344 390

PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY	TP 2023	TP 2024
Asiakaspalvelujen ostot	0	0
Muiden palvelujen ostot	1 018 033	891 081
Etelä-Karjalan liiton palvelujen ostot yhteensä	1 018 033	891 081

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista tilinpäätöksessä

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Muut pitkävaikutteiset menot:	tasapoisto	3 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat:	tasapoisto	30 vuotta
Koneet ja kalusto:	tasapoisto	3 vuotta

Pienet käyttöomaisuushankinnat (alle 10.000 euroa) on kirjattu vuosikuluksi.

9.4 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET	TP 2023	TP 2024
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Muut pitkävaikutteiset menot 1.1	0	0
Lisäykset tilikauden aikana		
Vähennykset tilikauden aikana		
Tilikauden poisto		
Poistamaton hankintameno 31.12	0	0
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 1.1	0	0
Lisäykset tilikauden aikana		
Vähennykset tilikauden aikana		
Tilikauden poisto		
Poistamaton hankintameno 31.12	0	0
SIIJOITUKSET		
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	1 597 975	1 597 975
Lisäykset tilikauden aikana		
Vähennykset tilikauden aikana		
Tilikauden poisto		
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 597 975	1 597 975

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTÄVÄT OLENNAISET ERÄT	TP 2023	TP 2024
Hankkeiden ja projektien jaksotukset	182 374	35 701
Muut tulojäämät	35 439	16 932
Yhteensä	217 813	52 633

9.5 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY	TP 2023	TP 2024
Peruspääoma 1.1	334 290	334 290
Peruspääoma 31.12	334 290	334 290
Muut omat rahastot 1.1	297 066	162 059
Muut omat rahastot 31.12	162 059	121 610
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	2 044 676	2 287 910
Edellisten tilikausien ylijäämään tehdyt korjaukset tilikaudella	43 395	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	2 088 071	2 287 910
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	199 839	162 201
Oma pääoma yhteensä	2 784 259	2 906 011

ERITTELY PERUSPÄÄOMAN JAKAUTUMISESTA	Euroa	%
Lappeenranta	171 585,37	51,33 %
Imatra	81 201,13	24,29 %
Lemi	6 402,34	1,92 %
Luumäki	11 918,91	3,57 %
Parikkala	15 249,02	4,56 %
Rautjärvi	12 221,64	3,66 %
Ruokolahti	14 991,16	4,48 %
Savitaipale	9 900,65	2,96 %
Taipalsaari	10 820,10	3,24 %
Yhteensä	334 290,32	100,00 %

SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät	TP 2023	TP 2024
Lomapalkkajaksotus	315 734	306 984
Muut siirtovelat	11 938	3 258
Yhteensä	327 672	310 242

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	TP 2023	TP 2024
MKR ja AIKO	922 294	715 090
ENPI CBC	1 654 951	0
CBC	9 451 689	10 602 510
MOKRA	460 987	325 942
AKKE	2 160 777	8 486 465
EAKR AURA 21-27	1 493 703	624 439
Muut	294 428	241 476
Yhteensä	16 438 829	20 995 922

9.6 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Etelä-Karjalan liitto ei ole antanut vakuuksia omasta eikä vieraasta velasta. Keskinäinen Kiinteistö Oy Maakuntagalleriassa omistetun toimitilan hallintaan oikeuttavia osakkeita vastaavat osakekirjat ovat liiton hallussa lukuun ottamatta yhdessä Lappeenrannan Yritystila Oy:n kanssa omistettavia osakkeita nrot 2923-3035, joista ei kiinteistöyhtiö ole antanut lainkaan osakekirjaa.

VUOKRAVASTUUT	TP 2023	TP 2024
Toimitilojen vuokravastuut	8 993	0
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut (leasing)	35 680	29 847
Vuokravastuut yhteensä	44 673	29 847
- josta seuraavalla tilikaudella maksettava	29 355	16 698

Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

9.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

HENKILÖSTÖ LUKUMÄÄRÄ 31.12.	TP 2023	TP 2024
Vakinaiset	26	26
Määräaikaiset	6	3
Yhteensä	32	29

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT	TP 2023	TP 2024
KPMG Oy Ab		
- Tilintarkastuspalkkiot	8 694	17 644
- Tarkastuslautakunnan sihteeritehtävät	2 260	3 600
- Muut palkkiot	5 143	10 500
Yhteensä	16 097	31 744

LUOTTAMUSHENKILÖN PALKKIOISTA PERITYT JA TILITETYT LUOTTAMUSHENKILÖMAKSUT	TP 2023	TP 2024
KOK/Kaakkois-Suomi	1 622	1 572
KOK/Luumäki	20	20
KESK/Karjalan piiri	1 181	939
SDP/Kaakkois-Suomi	2 218	2 279
VIHR/Kaakkois-Suomi	452	395
VIHR/Etelä-Karjala	20	0
PS/Lappeenranta	30	30
PS/Kymen piiri	422	408
KD/Kymen piiri	30	20
Yhteensä	5 995	5 663

Intressitahotapahtumat

Konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

Maakuntajohtajan kanssa on 28.8.2020 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa maakuntajohtajan irtisanomisaika on KVTES:n mukainen ja maakuntajohtajan irtisanoutuessa irtisanoutumisaika on 4 kuukautta.

10 Luettelot ja selvitykset

10.1 Luettelo kirjanpito- ja tosittelajista

Luettelo kirjanpito- ja tosittelajista

Pääkirjat		Aditro Archive
Päiväkirjat		Aditro Archive
Tuloslaskelmat ja taseet		Aditro Archive
Tilinpäätös		paperi
Tase-erittelyt		sähköinen, excel, pdf
Liitetiedot		sähköinen, pdf

Tositelajit

Pankkitositteet EKL	2	sähköinen, pdf
Maksut	3	sähköinen, pdf
Pankkitositteet CBC	7	sähköinen, pdf
Kp laskennallinen ajo	10	sähköinen, pdf
Sl laskennallinen ajo	12	sähköinen, pdf
Matkustuksenhallinta	13	sähköinen
Muistiot EKL	20	sähköinen, pdf
Muistiot CBC	21	sähköinen, pdf
Kk-palkat	30	sähköinen, pdf
P2P / EKL	46	sähköinen
P2P / CBC	48	sähköinen
Yleislaskutus/Intime	60	sähköinen
Suoritukset	61	sähköinen, pdf
Kirjanpidon tulos	96	sähköinen, pdf
Kirjanpidon tulos laskennallinen	97	sähköinen, pdf
Sisäisen laskennan tulos	98	sähköinen, pdf
Ulkoisen laskennan tulos	99	sähköinen, pdf

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Kirjanpitokirjat	10 vuotta
Tililuettelot	10 vuotta
Tasekirjat	10 vuotta
Tase-erittelyt	10 vuotta
Tilikauden tositteet	6 vuotta
Koneellisen kirjanpidon täsmäytys selvitykset	6 vuotta

EU-projekteihin liittyvä aineisto säilytetään EU-asetusten vaatiman ajan.

11 Allekirjoitukset ja merkinnät

11.1 Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Lappeenranta 24.2.2025

Maakuntahallitus

Jukka Kopra
puheenjohtaja

Niina Malm
1. varapuheenjohtaja

Jani Mäkelä
2. varapuheenjohtaja

Tero Forsman

Anna Helminen

Virpi Junntila

Taina Lonka

Tomi Menna

Antti Rämä

Satu Sikanen
maakuntajohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Lappeenrannassa ____ / ____ 2025

KPMG Oy

Kirsi Sova
HT, JHT tilintarkastaja

12 Liitteet

12.1 Luottamushenkilöorganisaatio

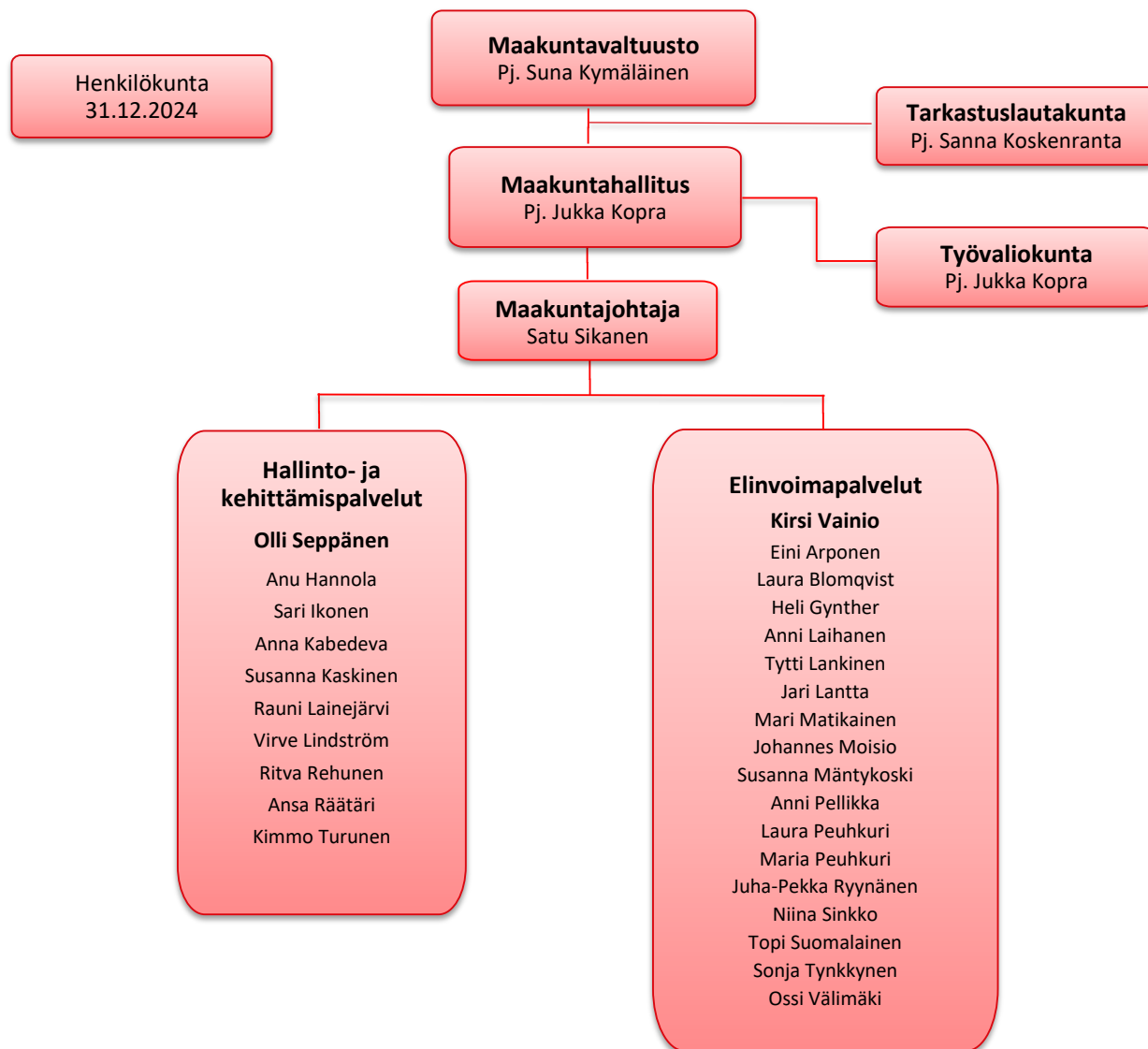
Maakuntavaltuusto		
Puheenjohtaja	Suna Kymäläinen	SDP
1. varapuheenjohtaja	Ari Torniainen	KESK
2. varapuheenjohtaja	Heikki Järvenpää	KOK
Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Imatra		
Timo Härkönen	Sari Miettinen	PS
Juha-Pekka Natunen	Anna Keskisaari	VIHR
Pasi Saajanlehto	Irma Hujanen	KOK
Ismo Harju	Helena Roiha	KESK
Tuija Kuikka	Juuso Häkkinen	SDP
Arto Tikka	Heini Vesterinen	SDP
Lappeenranta		
Eveliina Lohko	Riitta Munnukka	KESK
Rosa Pakkanen	Christina Nenonen	VIHR
Hilla Kauhanen	Helena Puolakka	KOK
Kari Suninen	Jyri Hänninen	KOK
Suna Kymäläinen	Marja-Liisa Vesterinen	SDP
Ari Torniainen	Antti Arminen	KESK
Sanna Koskenranta	Johanna Thomander-Tiainen	SDP
Heikki Järvenpää	Markus Iitiä	KOK
Kalle Saarela	Juha Turkia	PS
Jussi Tauriainen	Kimmo Ruokoniemi	SDP
Ann-Niina Turunen	Marjatta Moilanen	KD
Markku Papinniemi	Jani Mäkelä	PS
Saana Kokko	Toni Mustola	PS
Jari Karhu	Petri Hovi	KESK
Juha Härkönen	Tommi Vasama	KOK
Lemi		
Sonja Laitinen	Antti Junni	SDP
Luumäki		
Mari Obeng	Iiro Venäläinen	KOK
Parikkala		
Lassi Valkeapää	Antti Paajanen	KESK
Rautjärvi		
Päivi Sivenius	Petri Vento	PS
Ruokolahti		
Jenna Vertanen	Heidi Kyyrö	SDP
Savitaipale		
Anu Valsi	Jouko Koskinen	KESK
Taipalsaari		
Iikko B. Voipio	Leo Peuha	KOK

Maakuntahallitus		
Puheenjohtaja	Jukka Kopra	KOK
1. varapuheenjohtaja	Niina Malm	SDP
2. varapuheenjohtaja	Jani Mäkelä	PS
Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Anna Helminen	Mikko Airas	KOK
Imatra	Imatra	
Virpi Junttila	Hanna Holopainen	VIHR
Lappeenranta	Lappeenranta	
Jukka Kopra	Kari Suninen	KOK
Lappeenranta	Lappeenranta	
Tero Forsman	Henri Näivä	SDP
Lappeenranta	Lappeenranta	
Jani Mäkelä	Kalle Saarela	PS
Lappeenranta	Lappeenranta	
Niina Malm	Josefina Nissilä	SDP
Imatra	Rautjärvi	
Taina Lonka	Anu Karhu	KESK
Rautjärvi	Lemi	
Antti Rämä	Jukka Jurvanen	KESK
Luumäki	Savitaipale	
Jani Telkkä 6.5.2024 saakka	Jenna Vertanen	SDP
Imatra	Ruokolahti	
Tomi Menna 7.5.2024 alkaen		
Imatra		

Tarkastuslautakunta		
Puheenjohtaja	Sanna Koskenranta	SDP
Varapuheenjohtaja	Ismo Harju	KESK
Varsinainen jäsen	Varajäsen	Puolue
Ismo Harju	Taru Rikula	KESK
Imatra	Lemi	
Veikko Hämmäläinen	Krista Nordberg	SDP
Imatra	Imatra	
Sanna Koskenranta	Tarja Seppälä	SDP
Lappeenranta	Lappeenranta	
Mervi Rings	Arto Penttilä	KOK
Lemi	Lemi	
Päivi Sivenius	Toni Mustola	PS
Rautjärvi	Lappeenranta	

Maakunnan yhteistyöryhmä		
Puheenjohtaja	Jukka Kopra	
1. varapuheenjohtaja	Niina Malm	
2. varapuheenjohtaja	Satu Mäkelä	
3. varapuheenjohtaja	Tarja Vahtokari 5.2.2024 alkaen	
Varsinainen jäsen	Varajäsen	Organisaatio
Visa Niittyniemi	Pertti Perttola	Kaakkois-Suomen ELY
Satu Mäkelä	Mikko Hannula	Kaakkois-Suomen ELY
Kari Halme	Jussi Kailasto	Kaakkois-Suomen ELY
Sinikka Kauranen 30.9.2024 saakka	Niina Lamberg 30.9.2024 saakka	Hämeen ELY-keskus
Niina Lamberg 1.10.2024 alkaen	Juho Wuorinen 1.10.2024 alkaen	
Merja Ekqvist	Veli-Matti Uski 26.2.2024 saakka Kristiina Poikajärvi 27.2.2024 alkaen	Etelä-Suomen AVI
Tarja Vahtokari	Saku Laapio	AKAVA
Sonja Laitinen	Taina Salomäki	SAK
Pia Roiha	Jouni Lahikainen	STTK
Mika Peltonen	Pirjo Karhu	Kauppakamari
Hannu Heinonen	Markus Sainio	Etelä-Karjalan Yrittäjät
Jukka Lempiäinen	Jari Kinnunen	EK
Antti Arminen	Roosa Kehrävu	MTK Kaakkois-Suomi
Tero Forsman	Henri Näivä	Maa kuntahallitus
Anna Helminen	Mikko Airas	Maa kuntahallitus
Virpi Juntila	Hanna Holopainen	Maa kuntahallitus
Jukka Kopra	Kari Suninen	Maa kuntahallitus
Taina Lonka	Anu Karhu	Maa kuntahallitus
Niina Malm	Josefina Nissilä	Maa kuntahallitus
Jani Mäkelä	Kalle Saarela	Maa kuntahallitus
Antti Rämä	Jukka Junvanen	Maa kuntahallitus
Jani Telkkä 17.6.2024 saakka	Jenna Vertanen	Maa kuntahallitus
Tomi Menna 18.6.2024 alkaen		
Asiantuntijajäsen	Varahenkilö	Organisaatio
Juuso Tamminen	Kaisa Heino	Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Antti Lehmusvaara	Anne Poutanen	E-K koulutus kuntayhtymä
Tea Laitimo	Matias Hilden	Imatran kaupunki
Jari Saarinen	Tiia Piikki	Kaakkois-Suomen TE-keskus
Mikko Vento	Katri Läht-Shahmardan	Kulttuuritoimijoiden edustaja
Tiia Kettunen	Nooa Koponen	Opiskelijajärjestöjen edustaja
Markku Heinonen	Johanna Väyrynen	Lappeenrannan kaupunki
Janne Hokkanen	Anne Lankinen	LUT/LAB -konserni
Petri Krohns 6.5.2024 saakka	Paula Arminen-Peltonen	Yritysten edustaja
Leo-Petteri Nevalainen 7.5.2024 alkaen		
Katja Tiikasalo	Mikko Nieminen 6.5.2024 saakka	Yritysten edustaja
	Simo Salminen 7.5.2024 alkaen	
Ville Kuusela	Antti Waris	Yritysten edustaja
Jouni Väkevä 6.5.2024 saakka	Tuomas Kähö 6.5.2024 saakka	Suomen metsäkeskus
Ilpo Rautio 7.5.2024 alkaen	Jani Salomaa 7.5.2024 alkaen	
Muut		
Suna Kymäläinen		Maa kuntavaltuuston pj
Ari Torniaainen		Maa kuntavaltuuston 1. vpj
Heikki Järvenpää		Maa kuntavaltuuston 2. vpj
Satu Sikanen		Maa kuntajohtaja
Kirsi Vainio 15.1.2024 alkaen		Esittelijä
Heli Gynther		Sihteeri
Riikka Huhtanen-Pitkänen		MYRS
Juha Linden		MYRS
Jyrki Pitkänen		MYRS
Minna Taipale 7.10.2024 alkaen		MYRS
Eini Arponen		MYRS
Jari Lantta		MYRS
Juha-Pekka Rynnänen		MYRS

12.2 Henkilökunta

12.3 Tavoitteet, mittarit ja toteuma

Toimintasuunnitelmassa asetettiin alla kuvatut tavoitteet ja mittarit, joista nyt esitetään toteuma.

Tavoitteet ja mittarit

Avaintehtävät
1. Edistetään maakunnan elinvoimaa toteuttamalla Etelä-Karjalan maakuntaohjelmaa 2022–2025 rahoituksen sekä asiantuntija- ja verkostotyön avulla. Käynnistetään maakuntaohjelman 2026-2029 valmistelu 2. Etelä-Karjalan maakuntakaava 2040:n valmistelu 3. Edunvalvonnassa vaikutetaan Etelä-Karjalan elinvoiman vahvistamiseen kansallisen ja EU-politiikan välineillä kaakkoisen rajaseudun muuttunut toimintaympäristö ja hallitusohjelman sisällöt huomioiden. 4. Organisaation toiminnan ja osaamisen kehittäminen huomioiden työhyvinvointi uudessa organisaatorakenteessa hyvä työnantajakuva ja asiakastyytyväisyys säilyttäen

Tavoitteet ja mittarit

Tavoite	Mittari	Toteuma
Etelä-Karjalan liiton asiantuntija-, verkosto-, projekti- ja edunvalvontatyöllä kehitetään Etelä-Karjalan elinvoimaa ja Etelä-Karjalan kuntien välistä strategista yhteistyötä	Sidosryhmä-/asiakastyytyväisyys Etelä-Karjalan liiton kokonaistoiminnasta vähintään 3,5 (asteikolla 1–5) Uudistetut maakunnallisen kuntayhteistyön toimintatavat	Tyytyväisyys liiton toimintaan kokonaisuutena oli 3,86. Toteutui. Alettiin keräämään edunvalvontatavoitteita kunnista, työvaliokunnan toimintaa kehitetty huomioiden EKL:n edunvalvonta ja ennakointi, toteutettiin uusia kuntakierroksia (maakuntakaava, ilmastohanke, rahoitus).
Etelä-Karjalan liitto on vahva verkostovaikuttaja ja haluttu yhteistyökumppani	Sidosryhmä-/asiakastyytyväisyys Etelä-Karjalan liiton kokonaistoiminnasta vähintään 3,5 (asteikolla 1–5)	Tyytyväisyys liiton toimintaan kokonaisuutena oli 3,86 ja kumppanuus ja verkostotyöhön 3,84.

Etelä-Karjalan elinvoimaa vahvistavia toimia koskevat edunvalvontatavoitteet toteutuvat/etenevät	Tärkeimpien edunvalvontahankkeiden (etenkin kaksoisraide ja erämuseo) rahoitus sisältyy valtion budjettiin ja kehyksiin EU-koheesipolitiikkaa 2028+ koskevissa Suomen edunvalvontatavoitteissa EU:n ulkorajamaakuntien asema tulee olla tunnistettu erityistukea tarvitsevana alueena pohjoisen harvan asutuksen alueiden rinnalla	Toteutui osin, kaksoisraiteen rahoitus sisältyy osin valtion talousarvioon ja rahoitusvaltuuteen Toteutunut. Suomen 30.9.2024 julkaistuissa EU-tavoitteissa kirjaus ulkorajamaakuntien erityisen tuen tarpeesta.
Maakuntakaavoitusta ja maakuntaohjelmaa koskevat suunnittelutehtävät etenevät tavoiteaikataulun mukaisesti	Vuonna 2024 Etelä-Karjalan maakuntakaava 2040:n kaavaluonnos asetetaan nähtäville ja saadun palautteen perusteella aloitetaan kaavaehdotuksen valmistelu Maakuntaohjelman 2026-2029 valmistelu käynnistetään vuoden 2024 loppuun mennessä toteutuksen suunnittelulla ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) laadinnalla.	Kaavaluonnoksen nähtäville laitto siirtyi vuoden 2025 puolelle. Tavoite toteutui.
Työhyvinvointi hyvällä tasolla Positiivinen työnantajakuva säilyy	Työhyvinvointikyselyvastausten keskiarvo kohenee vuoden 2023 tasosta (3,67) Jokaisessa työhaussa tehtävä saadaan täytettyä pätevällä hakijalla Työhyvinvointikyselyvastausten mukaan vähintään kolme työntekijää neljästä suosittelee työpaikkaa tuttavalle	Toteutui. Vastausten keskiarvo oli 3,96. Toteutunut. Toteutui. 83 % suosittelee työpaikkaa tuttavalle.